

Priložen
knjige:
Aleksand
mas: Cr
lipan,
Pierre, V
re: O t
dr. Karel
Nalez
bolezn

Naročn
ki so p
naročni
s. t. m., s
ložili ma
semkega

LET C
FEBR

LENA IN DOM 2

1935

Prepenenje po doživljanju!

Vi poznate tiste udobne večere, ki jih doživljate ob prostem času, zatopljeni v poetične, romantične in razgibane dogodke, o katerih Vam pripovedujejo knjige založbe "Evalit" (Ljubljana, Dalmatinova 10).

Vi veste, da Vam nudimo za majhen denar čudovite romane svetovnega slovesa.

Ali hočete, da Vas bodo naše napete zgodbe zabavale tudi v letu 1935?

Kdo bi tega ne hotel?

Če še niste naročeni, si brez stroškov naročite dve knjigi brezplačno na ogled.

„Koliko pa stanejo te Vaše knjige?“ boste sprašali.

Tretja zbirka leposlovnih romanov (deset knjig, 1000 strani) stane mesečno samo Din 0[—].

Četrta zbirka rodbinskih povesti (deset knjig, 1000 strani) stane mesečno samo Din 0[—].

*

Letošnje leposlovne knjige so:

(III. zbirka.)

Pierre Louys: „Ženska in možicelj“.

Roman ljubezni in strasti pod žgočim španskim plincem, zgodba nepričakovanih, čudovitih razletkov, pesem sevilskega karnevala... Knjiga bogato ilustrirana. — Ni za mladino! — Ta knjiga je namenjena samo možem, da spoznajo, kakšna šleva lahko postane možki, ki slepo pusti, da ga demonska ženska vodi za nos.

Pierre Valmigré: „Otani“.

Francoski oficir pripoveduje na fronti pred strašnim čakanjem nemške ofenzive o čudovitem in skrivnostnem življenju, ki ga je že enkrat, pred 500 leti, živel na Japonskem, v bajni deželi ož, sovraštva in maščevanja. Ali nam verjate, da boste brali to misteriozno zgodbo z takim navdušenjem od začetka do konca? Ni za mladino.

In 4. Andrej Latzko: „Sedem dni“, I. in II. del.

Razgibana, napeta in slikovita zgodba proletarca. Ta živahna in razburljiva knjiga je povest današnjih dni. Junak romana doživi v sedmih bojičnih dneh toliko bridkega, da drže ti zamotani loživljaji čitalca v nestrpni napetosti do konca povesti.

In 6. Jožef Hofbauer: „Pohod v zmedo“, I. in II. del.

trahotni dnevi, ki so pretresali v letih 1914. do 1919. ves svet, zažive spet presenetljivo v tej apeti knjigi. Vsi bojvniki nekdanjega avstrijskega 17. in 27. pehotnega polka bodo našli sebe in svojo grozo popisano v tej knjigi. Doživljali bodo vso strahoto klanja na Sv. Mihaelu pri Goricu in v tirolskih gorah, kjer so se morali boriti skupno s Čehi in Dunajčani proti italijanski prevoči. Mladina pa bo spoznala v tej knjigi brezpomembnost vojnega klanja.

In 8. Heinrich Mann: „Profesor Unrat“, I. in II. del.

o je kraljevska knjiga, kakršno zna napisati samo Heinrich Mann. — Ta roman je izšel v originalu v velikih nakladah. Roman opisuje zarenjenega profesorja Rata, ki se zaradi žalitev in zasmehovanja na poseben način maščuje nad svojimi bivšimi učenci.

In 10. Štefan Žeromski: „Povest greha“, I. in II. del.

Nedvomno najboljši poljski roman. Če si želite razburljivih in napetih prizorov, potem sezite o tej knjigi. Razočarano mlado dekle umori svoje dete, pada vedno globlje in postane ljubica sleparjev, tatov in vlomilcev, ki jo prisilijo, a zanje mori in krade. Pri tem pa še vedno z svojo dušo ljubi očeta svojega otroka. Njeni rabljivi prijatelji prisilijo, da se mora vtihotapiti tudi v njegovo stanovanje, in ko zasluti, da ga mislijo ubiti, se skesa svojega dejanja in... konec je v knjigi.

To so rodbinske knjige, primerne tudi za mladino!

Roman ječarjeve hčere, ki na čudovit način reši po nedolžnem zaprtega plemiča-učenjaka in očeta črnega tulipana. — Roman za žene!

Askalonski hudobec

Roman se godi v Kristusovih časih. Bogatemu trgovcu uniči vihar vse, kar ima, in tudi denar, ki so mu ga zaupali prijatelji. Ker mu tega nihče ne verjame, ga zapro. Krepotna in lepa trgovčeva žena ostane sama z dvema otrokoma v bedi in pomanjkanju. Silijo jo, da bi se vdala kraljevemu namestniku, ki bi potem plačal možjeve dolgove. Te sramote jo reši na smrt obsojeni Askalonski razbojnik. Roman ženske zvestobe.

Med pirati.

Nedvomno najboljša povest za mladino in odrasle o morskih razbojnikih, kar jih je bilo do danes slej napisanih.

Arsen Lupin je junak dneva, vlomilec in gentleman, ljubimec žensk in prijatelj vseh možkih.

Povest veslega kmetičega sina in deklice, ki se poznata že od mladosti. On sin kočarja, ona hči bogatega kmetarja. Ona se ne smeja ljubiti, njuna ljubezen pa premaga vse zapreke. Ona je srečna poroka. — Roman za otroke.

Da gospodinje poljudjen in
mlijukrat tekuden

Bactamia

(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nedomeča moč za obiranje testa in havo-
jeje; makera kosača tega praška vsebuje mo-
havu enega rumenjaške jajca tudi moč eno-
bojaka.

Posredni se kristine doda vsaki močnati)
in pivni, posebni anileta, žiljakom,
sivomu, kopican, smokom, kuharjnim, k
nem, maslacom in krškemu testu itd. v
se dobi lepo ohlako in je lahko prehar.

50

GOSPODINJE!

PRAVA DOMAČA JED LE S PRAVIM DOMAČIM IZDELKOM.

**Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjo.**

Vsebins tega zavojčka uporabljen po
enostavnem navodilu, da s se vkuha-
nega s-ila, žele, marmelade, sad-
nega sokovih, kumarom in sličnema
staloost in zabrani njih kvarjenje po
pleznobi ter klanju.

JUGOSLOVANSKA TVORNICA

D. A. OETKERJA

Nadalje proizvajamo še:

pudinge

kreme

šartlje

itd.

**Doktor Oetker-jev
pecilni prašek**

Je najboljši!
Zakonito zaščiteno pod
imenom

Backin

**Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor**

za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding,
krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten
vanilijev aroma.

Vsebins tega zaviteka nadomestuje 2-3 struke
dobre vanilije.

Zakaj pustite svojega otroka jokati?

Otrok je vendar lačen!

Skuhajte mu
dr. Pirčevo
sladno kavo

in takoj bo potolažen!

Dr. Pirčeva sladna kava je zdrava, redilna in cenena družinska hrana, odličnega okusa. Vse jo hvali. Vsi veliki in majhni jo radi imajo.

Dr. Pirčeva sladna kava je domač slovenski izdelek. Zato zavračajte tuje blago, ker s tem dajete delo slovenskemu delavcu!

Razočarana. «Tako sem ga rada imela, da sem zapustila starše in šla k njemu... Sedaj me je pa pustil brez sredstev... Kaj naj storim v svojem obupu?» Z. K.

Odgovor. To je stara pesem. Zakaj niste prej vprašali, preden ste storili ta nesrečni korak? Pri Vaših letih pa greste tako grdo nasest na nekaj praznih obljub. Sedaj Vam pač drugega ne preostane, kakor da se vrnete k staršem. Mati Vas bo prav gotovo razumela. Drugega izhoda ni.

Moja ni nazaj. Moj mož je odšel pred 12 leti v Ameriko. Prvo leto je redno pisal in pošiljal denar. Potem so mi pa njegovi znanci pisali, da je odpotoval, a nihče ne ve, kam. Od takrat pa ni od njega nobenega glasu. Sedaj imam priložnost, da se ponovno poročim. Ali mi to svetujete? R. A.

Odgovor. Poznam župnika in Vaše vasi. Stopite od njega. On prav gotovo bolje pozna Vaše razmere kakor jaz in Vam bo tudi znal pravilno svetovati.

Mlada poročena. Pred meseci sem se poročila s precej starejšim vdovcem. Prvi čas sva si imela drug drugemu razmeroma dosti povedati. Sedaj pa se nama pogovor zatika. Krivda je brez dvoma na njegovi strani. Njegova dolžnost je, da bi napoljal pogovor v pravi tek. Začnje vedere ga celo ni bilo domov. Ali dela prav? O. W.

Odgovor. Oba sta kriva. Krivda je pa tudi v razliki med vajinimi leti. Vaš mož ima seveda vse druge navade kakor Vi. Vašemu možu se hoče resnih pogovorov. Vi pa hočete zabave. Zakon je večer kompromis. Oba morata gledati, da se prilagodita drug drugemu. Skuhajte ga razumeti. Vključite se v njegovo duševno razpoloženje. Zanimajte se za tiste reči, ki njega zanimajo. Citajte veliko in govornice z njim o tem, kar ste čitali. Če gre katerikoli z doma, to še ni noben greh. Vaša skrb pa naj bo, da ga priklenete na dom.

Ohlajena ljubezen. «Tako hladno se vede proti meni. Kaj naj storim, da me bo imel tako rad, kakor imam jaz njega?»

Odgovor. Prav nič. Takih čarovnjak ne znam delati. Če se ne bo sam ogreel, potem tudi nasveti ne bodo pomagali. Bolje je, da sedaj prečitate nekaj solz in pozabite nanj. Kaj pa da da bi vanj silili in bili vse življenje nesrečni.

Prepovedana pot. Na Gorenjskem sem kupila košček sveta, da si postavim hišico, kjer bi v

miru preživela svoja zadnja leta. Prodajalec je trdil, da je pot, ki drži do mojega zemljišča, javna. Sedaj pa pravi arenja, da je ta pot samo za izvoz pridelkov, in mi brani gradnjo hiše. P. S.

Odgovor. Stopite k sodišču v Kr. g. in pogledajte v zemljiški knjigi, čigava je prav za prav pot. Če je občinska, potem Vam občina ne bo branila, da jo uporabljate. Če je pa zasebna, boste morali lastnike prositi za dovoljenje. To dovoljenje dajte potem vpisati v zemljiško knjigo. Če Vam pa ne dovolijo, ne bo kazalo drugega, kakor da pogodbo razderete, seveda če imate verodostojna priče, ki bodo potrdile, da ste svet kupili pod pogojem, da imate neomejeno pot do stavbišča.

Zenini dolgovi. Moja žena je napravila brez moje vednosti razne dolgove. Sedaj mi nekateri upniki groze s tožbo. Ali me morejo prisiliti k temu plačilu? Ant. L.

Odgovor. Če so gospodinjinski dolgovi, ste jih po zakonu dolžni plačati, tudi če so bili napravljeni brez Vaše vednosti.

Poboljševalnica. Moj sin je navzlic strogi vzgoji začel na kriva pota. Sporočite mi naslove poboljševalnic. Nepodpisana.

Odgovor. Preden se odločite za zadnje, poskusite najpoprej na lep način. Sporočite mi svoj naslov. Pišite mi obširno, kako ste ga vzgajali, kaj je zagrešil, kakšno družbo je imel, kakšno bilo je obiskoval, kaj zna in kaj ste že vse poskusili, da bi ga spravili na pravo pot. Morda Vam potem lahko dam kak migljaj, kaj bi še poskusili.

Na vsa ostala vprašanja smo poslali pisemne odgovore.

Nekaj misli o ljubezni

Ljubezen je drevo, ki se je globoko ukoreninilo v naši notranjosti in ki ne umre, dokler se srce ne sesuje.

Ljubezen je božanski sok srca, ki nas napravi plemenite.

Prava ljubezen ne pozna prenasiljenosti. Prava ljubezen je vsa poduševo ljubezen, zato se ne more ohladiti. Žerjavica od premoga se pokrije s pepelom — nikoli pa ne zvezda.

Čudovito je dejstvo: bolj ko je ljubezen slepa, manj ko je zmožna dati odgovor za svoje strasti, bolj trajna je.

Vi, ki trpite, ker ljubite, ljubite še bolj. Od ljubezni umirite se pravi v ljubezni živeti.

Prijateljstvo je kakor brat in sestra, dve duši, ki se rahlo dotikata, ne da bi se spojili, dva prsta iste roke. Ljubezen pa napravi iz dveh bitij eno: mož in žena, ki se stopita v angela — in to so nebesa.

Vam se izplača

da pregledate oglasni

del «Žene in doma»

od A do Ž. Vsako

ponudbo upoštevajte.

Saj gotovo želite ku-

piti dobro, ceneno

in solidno blago.

Zakaj ji je tako mučno, kadar se mora smejati?

Ker ni o pravem času mislila na nego svojih zob! Ker ni vedela, da samo to, če si „čisti zobe“, še ne nudi zadostnega varstva proti zobnemu kamnu! Zobni kamen, nevarni sovražnik tudi najbolj zdravih zob, jim grozi – a ne le to, lahko je včasih tudi vzrok, da jih izgubite. Negujte torej zobe s Sargovim Kalodontom!

Pri nas vsebuje samo Sargov Kalodont sulforicinov oleat po Dru. Bräunlichu, ki tako uspešno deluje proti zobnemu kamnu. On odpravi polagoma zobni kamen in ne pusti, da bi se napravil drug.

Veselite nad čistimi, zdravimi zobmi si ohranite, ako uporabljate za čiščenje

Pravilna zobna nega je tale:
po 2x na leto k zobnemu zdravniku
na pregled,
po 2x na dan Sargov Kalodont

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Praktični nasveti

Star zajec? Mlad zajec?

Dostikrat bi gospodinja kupila zajca, saj se divjačina za izpremembo dobro prileže, toda boji se razočaranja. Bog ve, ali ni zajec star očak, ki bo imel žilavo meso?

Zajčeva starost se pa da kaj hitro dognati. Če se zajčje uho rado zatrga, je zajec še mlad. Tudi če se dasta podaljška kosti na notranji strani očesnih votlin z lahkoto stisniti, zajec še ni star, ali pa če se zajcu brez težave zlomijo zadnja rebra. Toda vse te preizkušnje bo gospodinja težko napravila, ne da bi prodajalec to opazil. Neopazno pa lahko dožene zajčevo starost na tale način: Mlad zajec ima na zadnjih nogah ostre, črne kremplje, pri starer pa so sivi in topi.

★

Če hočeš preizkusiti, ali blago ne izgubi barve, ga deni med dve beli krpi, namočeni v vročo vodo, in krepko drgni. Če ostane na belih krpah kaj barve, tega blaga ne peri v vroči vodi.

Snežno belo perilo. Poleti se vsaka gospodinja veseli velike žehte. Brez posebnega truda postane perilo belo, ker se suši na solncu. Pozimi pa perila ne moremo sušiti pod milim nebom, solnčni žarki so redki in mrzel veter ne da, da bi se perilo hitro posušilo. Vendar pa ima gospodinja tudi pozimi lahko belo perilo. Zadnji vodi za izplakovanje perila naj primeša deset gramov terpentinovega olja, ki perilo obeli, ne da bi mu škodovalo. Poizkusite, in videli boste!

Riž ostane suh in zrnat, če ga pripravimo na ta način: ko smo ga dobro oprali, ga stresemo v lonec vrele in dobro posoljene vode in ga kuhamo deset minut. Riž potem precedimo in ga polijemo z mrzlo, potem pa še enkrat z vročo vodo. Nato počakamo, da se odteče, in ga takoj postavimo na mizo.

Novo zobne ščetke so navadno trde. Nekatero gospodinjje jih zaradi tega pomočijo v krop. To je pa za ščetke zelo škodljivo, ker začnejo potem hitro dlake izpadati, postanejo krhke in se lomijo. Bolje je, da namočimo novo ščetko čez noč v mrzlo, močno posoljeno vodo.

Mastni madeži v žametu. Sveže mastne madeže odstranimo takole: v čisto platneno krpico zavijemo nekaj vročega peska in previdno drg-

nemo po madežu, ki kmalu izgine. Stare mastne madeže v žametu pa pokapamo z etrom in jih nato lahko zdrgnemo z žametasto krpico.

Podloga iz usnja v moških klobukih se hitro zamaže, jo pa prav tako hitro lahko osnažimo, in sicer s tem, da jo odrgnemo s platneno krpico, ki jo pomakamo v vodo, kateri smo primešali dve tretjini salmiaka.

Sveže mastne madeže iz knjig hitro odpravimo, če potresemo madež z nastrgano kredo. Čez kredo položimo potem pivnik in pritisnemo nanj razgredo noževo konico. Zaradi vročine se mast stopi in jo pivnik lahko popije.

Mastno posodo hitro in lahko očistimo, če primešamo vodi za pomivanje nekaj kisa. Tudi soda posodo lepo očisti, vendar škoduje polituri.

Kako snažimo lesene predmete. Če umivamo lesene predmete s sodo, postanejo kmalu sivi. Boljše je, če uporabljamo pri tem pesek. Desko, kuhalnico, lopar in drugo pomočimo najprej v toplo vodo, potem pa nasujemo na močno platneno krpo nekaj drobnega peska in z njim podrgnemo umazane predmete, ki bodo kmalu spet lepo beli. Lesenih predmetov ne smemo nikoli sušiti na vročem štedilniku ali pa na solncu, ker se potem radi ukrivijo.

V šoli.

Učitelj: «Janezek, ali mi veš kaj povedati o kesanju?»

Janezek molči.

Učitelj: «Če si na primer doma kaj narobe napravil in si s tem razžalil svoje starše, kaj te potem zgrabi?»

Janezek: «Potem me zgrabi oče za ušesa in me nabije!»

Za mero je ostalo.

Mala Breda ima nalogo, da mora vsako jutro pobrati jajca iz kurnikov. Danes je pa prišla s praznimi rokami nazaj k materi.

«Kaj ni bilo nobenega jajca v gnezdju?» jo vpraša mati.

«Ne, mamica. Samo tisto, po katerem jemljejo kokoši mero!» pravi Breda.

Kaj je strašno.

«Strašno mora biti, če ima žirafa vnetje vratu!»

«Meni se zdi še strašneje, če ima slon nahod!»

«Jaz pa vem nekaj, kar je še strašnejše!»

«Nu, povej, kaj?»

«Če ima stonoga kurja očesa!»

Samo stavo je hotel dobiti.

«Stavim s teboj sto dinarjev, da ne ugameš, zakaj sem te prišel danes obiskat!»

«Veljal! Prišel si, da bi ti posodil denar.»

«Nisi uganil! Prišel sem samo zato, da bi dobil stavo. Zdaj mi pa daj mojih sto dinarjev!»

Če bi ga ne bilo.

Nekemu kolesarju je skočil pešec tik pred kolo. Kolesar se je spretno ognil, potem je pa ustavil kolo in zaklical pešcu:

«Če bi ne bilo mene, bi vas bilo zdaj kolo gotovo povozilo!»

Ne tako, ampak drugače.

Zdravnik: «Ali so vašega moža že kdaj preiskali zaradi sladkorja?»

Žena: «Zaradi sladkorja? Ne! Ampak zaradi srebrnih žlic.»

To mu je tudi on že svetoval.

A: «Moj Bog, kako umazano srajco imaš na sebi!»

B: «Ta je bratova.»

A: «Ta bi morala v perilo.»

B: «To sem mu tudi jaz že svetoval.»

Dragocen spomin.

«Gotovo imate dragocen spomin v tem zlatem medaljonu, gospa?»

«Da, kodrček las od mojega moža.»

«Pa saj vaš mož še živi?»

«On že še živi, toda njegovi lasje so že vsi pomrli!»

Otroci.

«Mamica mi je rekla, da se ne smem igrati s teboj, ker ima tvoj brat škrlatinko!»

«Neumnica, saj to ni moj brat, to je le moj po poli brat!»

Napak ga je razumel.

«Očka, barometer je padel.»

«Za koliko stopinj?»

«Tega ne vem, toda padel je in se razbil!»

*

Profesor Cmok se vrača ponoči v rožicah domov. Počasi se ziba po ulicah. Zdajci ga sreča znanec in ga ogovori:

«Kakšna megla je nocoj!»

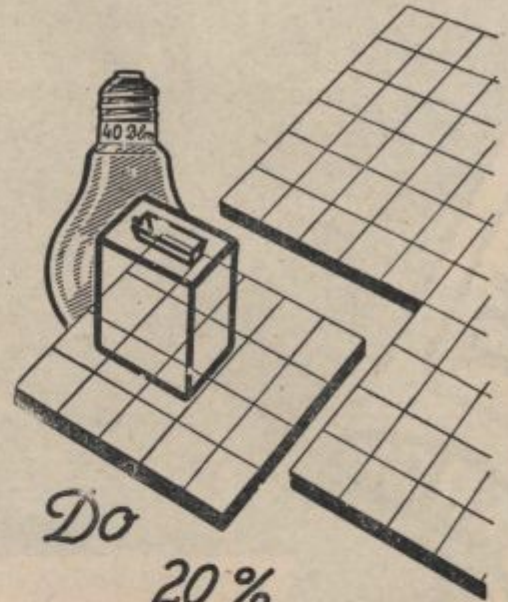
«Torej je to res meglal!» se razveseli profesor Cmok in pade znancu ganjen okoli vratu.

Njegova mera.

V majhni gostilni sedi priletel gospod. Vsake četrte ure popije vrček piva, potem pa tiho govori predse: «Generalna divizija artiljerije.» Njegov sosed ga nekaj časa posluša, potem mu postane vsa stvar le preneumna in porase: «Kaj pa zmerom isto ponavljate?»

«Nikar se ne razburjajte,» mu ta odgovori, «dokler lahko gladko izgovarjam te besede, tako dolgo lahko še pijem. Kakor hitro se mi pa začne

*Več svetlobe
za manj denarja*

Do

20%

boste prihranili

pri razsvetljavi z novimi

TUNGSRAM D žarnicami, ka-

terih nitka je zvita v dvojni

vijačnici. Novi podatek svet-

lobne množine v dekalumenih

pove že vnaprej, da daje žarnica

več svetlobe, a porablja manj toka.

ZARNICA

TUNGSRAM

D
nitka v dvojni vijačnici - svetlobna množina v dekalumenih

jezik zapletati pri njih, potem moram domov, drugače me žena nabije!»

Prah in nesnaga sta največja škodljivca vsakega perila. V medsebojnem podpiranju razjedata nitke perila, ki v teku časa prične razpadati. Zlatorog-ovo milo pa s svojo obilno in gosto ter snežno belo peno očisti perilo vsake nesnage in ga s tem napravi trpežnega. Z Zlatorog-ovim milom oprano perilo je lepše kakor novo. To ljudski glas dobro ve, zato pravi: «Le Zlatorog milo da belo perilo!» To milo priporočamo tudi mi, saj je res dobro in tudi domače!

All potrebuje te sredstvo za iztrebljanje?

Zjutraj navsezgodaj se boste redno in lahko iztrebili, če použijete prej ta večer 2 do 3 dražeje

ARTINA

Dobiva se v vseh lekarnah. Škatlica z 12 dražej Din 8.—. Vrečica z 2 dražejema Din 1.50. Odobreno pod S. Br. 12.258 z dne 12. julija 1932.

TUDI TEJ ŠTEVILKI SMO PRILOŽILI POLOŽNICO. TISTE, KI NAROČNINE ŠE NISO NAKAZALE, PROSIMO, DA TO POLOŽNICO UPORABIJO. OSTALE PA NAJ POLOŽNICO SHRANIJO!

ŽENA IN DOM

REVIJA ZA SLOVENSKO ŽENO
ŠTEV. 2 FEBRUAR 1935 LETO VI

Nj. Veličanstvo kralj Peter II. in slikar Jakac.

Drage naročnice in bralke!

Današnjo številko smo posvetili otroku!

Tiste izmed vas, ki ste same matere, jo boste z veseljem in z zanimanjem prebirale. Tiste, ki nimate otrok, jo boste pa tudi rade brale, zakaj v sleherni ženski živi materinski čut.

Otrok je izpolnitev vseh sanj prave ženske! Niti poklic, niti dom, niti mož, niti prijatelj ti ne more nadomestiti otroka. So matere, ki so matere le po tem, da so dale otroku življenje. In so matere, ki po pravici nosijo to ime, ker so dale otroku življenje, razen tega so mu pa ukladile pot v življenje.

Kako pa naj otroku ukladimo pot v življenje? Pred vsem ga moramo pravilno vzgajati! Pravilna vzgoja in ljubezen do otroka se pa pred vsem izraža v tem, da se zaživimo v otrokovo dušo, da z njim čutimo in ga vzgojimo tako, da bo z vedrimi očmi in s pogumnim srcem hodil skozi življenje!

Časih postanejo matere nestrpne. V gospodinjstvu ali v poklicu imajo mnogo dela. Vrhu tega jim pa še skrb za otroka tesni srce! In zgodi se, da vzdihne taka mati: „Kaj pa je tebe treba bilo?“ Toda že v naslednjem trenutku nam poplača en sam smehljaj nedolžnih otrokovih oči ves trud in vso skrb, ki smo si jo naložile...

Otrok je čudo božje!

V njem je zapopadena vsa materina sreča in vsa njena žalost. In ni dovolj, da skrbimo le za njegov telesni blagor. Skrbno moramo nadzorovati njegov duševni razvoj, mu pomagati, da zatre v sebi slabe lastnosti, in ga voditi tako, da se dobre lastnosti še bolj razvijejo. Prave matere so tiste žene, ki vzgojijo svoje otroke v vredne člane človeške družbe!

Z željo, da bi vse matere užile s svojimi otroki mnogo veselja, vas iskreno pozdravljamo.

Uredništvo.

Priložena knjiga Pierrea Valmigièrea „Otani“ ni za mladino.

OTROK

a stopnicah je srečal Ante jokajoče dekletce.

«Zakaj pa jočeš?» je vprašal.

«Vse svoje frnikule sem izgubila», je zahteval otrok.

«Vse frnikule si izgubila...» je vzdihnil Ante.

Vzel je otroka na roke, ga prisrčno stisnil k sebi in mu resno in prijazno, kakor pravi striček, rekel:

«Nehaj se jokati in poslušaj me! Kako ti je ime?»

«Ala me kličejo!» se je nasmehnil otrok, ki so mu še solze polzele po licih.

Ante je postavil otroka na noge in skrivnostno rekel:

«Nu, pojdi z menoj, Ala!»

Najprej ji je hotel kupiti samo nekaj frnikul, deset ali dvajset, toliko, da bi jih lahko držala v svojih drobni, mehkih ročicah. V trgovini ga je pa Alino veselje nad pisanimi frnikulami tako očaralo, da ji je dovolil še večkrat seči v vrečico, ki jo je zadovoljno ponujal trgovec. Dobri Ante, ki je bil vajen tihega, samotnega življenja in ki si je bil kot otrok tolikokrat zaman želel, da bi ga bil kdo obdaroval, se je čutil mahoma srečnega v tem, da je smel nekemu napraviti veselje. In to veselje je bilo tako po ceni! Vsa Alina sreča je bila v teh pisanih frnikulah! In ko ga je otrok zdajci pogledal z žarečimi, srečnimi očmi, je velel trgovcu, naj prinese še drugih pisanih frnikul, in jih vse stresel otroku v predpasnik...

Ante je stanoval v dvoriščnem poslopju. Vsak dan je moral čez dvorišče v svoje stanovanje. To dvorišče se mu je zdelo temno in pusto, in če bi ne bilo tam v kotu droga za iztepavanje, bi menda sploh ne bilo imelo pravice do obstanka. Da pa ima dvorišče vsake hiše tudi višji namen, razveseljovati in osrečevati otroke — to je spoznal Ante šele danes.

Ante je zdaj večkrat pogledal na dvorišče, kjer so se otroci igrali. Opazoval je Alo. Ta je bila srečna. Zvonko je odmeval njen smeh od sivih sten. Čez noč je bila postala kraljica — kraljica frnikul. Vsi otroci so ji zavidali.

Ala se je igrala z vsemi. Smejala se je. Danes je lahko zaigrala deset, dvajset frnikul, kaj za to? Imela je pet sto frnikul! Tako daleč sama še šteti ni znala, a njen brat je znal.

Mama ji je bila podarila pompaduro, ki jo je zmerom do vrha napolnila. S to pompaduro je prišla na dvorišče, kjer so se otroci igrali s frnikulami.

«Ala je prišla!» so zašepetali otroci. Tisti, ki so bili pravkar izgubili vse svoje frnikule, so se splazili do nje in jo prosili, trudeč se, da bi skrili solze, ki so jim silile v oči:

«Daj, podari nekaj frnikul!»

Ala je ravnodušno izgubljala. Dobivala je, ne da bi le ena črta v njenem obrazu izrazila veselje nad dobičkom. Njena pompadura je bila kakor začarana. Nikoli se ni izpraznila. Vsako jutro je bila spet do vrha polna.

Ko je nekega dne po trdi borbi dobila deset frnikul, jo je obšla nerazumljiva besnost. Izpraznila je svojo pompaduro, in sto pisanih frnikul se je zakotalilo po dvorišču. Za trenutek je obstala, vsa bleda in jezna, potem pa je z visoko dvignjeno glavo, malce trudno in malce domišljavo odkorakala mimo pobirajočih otrok proti domu...

Frnikule so ji začele delati težke skrbi. Prej se je razveselila vsake frnikule, ki jo je dobila, in za vsako izgubljeno frnikulo ji je bilo neizmerno žal. Danes ni poznala več ne tega ne onega čuvstva. Da bi se bila razveselila, bi morala dobiti spet pet sto frnikul; da bi znala ceniti vrednost ene frnikule, bi bila morala zaigrati vsaj polovico vseh frnikul.

Ala je še zmerom hodila s svojo pompaduro na dvorišče, a igrala se ni več z otroki, ki so v eni uri dobili ali izgubili največ po dvajset frnikul. Osamela in brez veselja, obdana s pravljičnim čarom bogastva, je stala zraven otrok, ki so presrečni dobivali in obupani izgubljali.

In počasi ji je postala pompadura tako težka, da je mislila, da je ne bo mogla več nositi. Ponoči se ji je sanjalo, da ji je tuji stric nasipal frnikul, dokler ni bila do vratu pokrita z njimi in ni mogla več dihati od njihove teže. «Nehaj že vendar!» je hotela zavpiti, a ni se mogla ganiti...

Potem je prišla Ala nekega dne na dvorišče. Otroci so jo v pričakovanju obstopili. Nihče ni slutil, kaj se bo prav za prav zgodilo, samo odločni izraz na Alinem obrazu je zbuval v njih slutnjo, da se bliža nekaj nenavadnega. Ala je bila mahoma videti stara. Premagala je tihi ihtljaj, ki ji je silil v grlo, odprla pompaduro in razdelila vse svoje pisane frnikule...

Ante je s svojega okna opazoval ta prizor.

«Ala!» je začudeno zavpil. «Kaj pa delaš?»

Najprej mu je hotela pokazati jezen obraz, potem se je pa trmasto in sproščeno zasmejala:

«Nimam več frnikul!»

Ante je slišal to sproščenost in ta srečno najdeni smeh. Ali ni zvenelo v tem smehu že prekipevajoče veselje nad dobičkom desetih frnikul v napeti igri in obupna žalost nad izgubo ene same frnikule?

Kadarkoli se je hotel Ante pričkat z življenjem, ki mu ni bilo dalo niti desetine tega, česar si je želel, se je spomnil otroka, ki mu je bil podaril tolikšno množino frnikul. In vselej se je s tihim smehljajem vdal v usodo...

Marcella d'Arle:

OTROCI

Vzgojiteljica je nadzorovala večerno toaleta obeh deklic. Da se manjša ne bi prehladila, ji je pomagala obleči dolgo nočno haljico. Potem je ugasila veliko luč in zasenčila malo lučko na posteljni omarici z rdečim senčnikom. Pravkar je hotela oditi iz sobe, ko se je oglasila starejša, ki ji je bilo skoraj enajst let:

«Ali nama bo prišla mama voščit lahko noč, preden odide v gledališče?»

*«Ne vem... Nocoj ne pojde v gledališče, ampak na ples...»

Na ples! Deklicama so zažarele oči. «Kakšno obleko bo neki oblekla? Mislim, da tisto novo, zlato...»

«Morda svetlo višnjevo...» je boječe pripomnila mlajša.

«Smešno!» ji je starejša zaničljivo segla v besedo. «Tista ni več po modi. Zdaj nosijo čisto dolge obleke, prav do peta. Kajne, gospodična?»

«Da, čisto dolge», je pritrdila vzgojiteljica. «Toda zdaj glejta, da zaspita! Devet bo vsak čas.»

«Dajte mi še medveda, preden odidete, zmerom pozabite nanj!»

Potrpežljivo in vdano je mlado dekle preiskalo vso sobo, dokler ni našlo v kotu majhnega rjavega medveda, ki je bil šele dva dni tovariš mlajše deklice.

Ko sta ostala otroka sama, sta bila nekaj časa tihi. Potem je starejša glasno nadaljevala svoje misli:

«Če obleče zlato obleko, vzame sivi kožuh.»

«Ali pa belega», je plašno dejala mlajša, zakaj bala se je, da se ne bi spet osmešila.

«Ali pa belega», ji je dobrodušno pritrdila ona. «Čeprav je že star, še izza papanovih dni; a ti se tega ne spominjaš. Premajhna si še bila.»

«Prav dobro se spominjam,» se je vneto zlagala manjša, «seveda...»

«Zakaj potem danes v parku nisi spoznala papana?»

«Zato ker...»

«Zato ker si bila še majhna, ko si ga zadnjikrat videla», ji je starejša zmagoslavno segla v besedo.

«In zdaj bo spet stanoval pri nas?» je po kratkem molku vprašala manjša.

«Tebi je res treba stokrat povedati vsako reč. Saj sem ti rekla, da ga ne bo več k nam. Ko sta pa ločena...»

«Da, vem, ločena...» je rekla manjša že napol v spanju.

Tisti mah so se vrata previdno odprla, in v sobo je tiho stopila svetla postava, kakor da bi se zgrinjala nanjo vsa blede svetloba, ki je bila v prostoru.

«Ali že spita, otroka?»

Obe sta planili pokonci.

«Ne, mama!» — in večja je vzkliknila: «Oh, zlato obleko imaš! Prosim, prosim, prižgi luč!»

Mlada žena je iztegnila vitko roko proti električnemu stikalu in v naslednjem trenutku obstala pred njima kakor zlat plamen, od prsi do nog oblita od kovinskega sija svoje obleke.

«Kako se svetiš! Daj, da te vidim s strani... napravi nekaj korakov! Hitro se obrni. Takšna si, kakor košček solnea. Obrni se! Kaj pa imaš v laseh!»

«Zlat puder!» Mlada žena se je nasmehnila, a če bi se bila manj ukvarjala z obleko, bi bila opazila, da je bil na svežem, okroglem obrazu, ki je bil še nekam otroški videti, nenavaden izraz nemira in napetosti.

Mati je sedla v naslanjač med posteljama, in otroka sta od radosti vsa zardela. Mlajšo je trudnost minila, kakor bi trenil.

«Ali ostaneš še malo pri naju?» je boječe vprašala.

«Da, če še nista pretrudni. In potem vama tudi nekaj povem... morda pojdem kmalu na potovanje... Samo za malo časa, in kadar se vrnem... A prehladili se bosta. Spravita roke pod odejo...» Vstala je in nemirno hodila sem ter tja. Prej se ji stvar ni zdela tako težka. Pravkar je še mislila, da je čisto preprosta — in zdaj... A povedati je bilo treba. Saj je manjkalo samo še nekaj dni... Skoraj žal ji je bilo, ker je bila poslom tako strogo prepovedala govoriti o tem. Če bi otroka že zdaj kaj vedela ali slutila, bi bilo vse lažje...

«Kam se pelješ? S kom?» je čez nekaj časa vprašala mala. Starejša je pa molčala in resno pogledala mater.

«S kom? Da, prav to sem vama hotela povedati. Namreč, da ne pojdem sama. Saj poznata gospoda Edwarda, ki vama zmerom prinaša bonbone. Ta me bo

Lahko noč

spremljal... in ko se vrneva... potem... bo stanoval tu, pri nas.»

«Tu, pri nas? Zmerom?»

Starejša je še vedno molčala.

«Da, zmerom. In radi ga morata imeti...»

«A kako, mama, res zmerom?»

«Da, zakaj jaz... Namreč čez nekaj dni... se ne bom več imenovala Valdijeva, ampak gospa Ricardijeva.»

«Torej se z njim omožiš?»

«Da», je rekla mlada žena kakor odrešena.

«In papa?» je vprašala starejša.

«Papa,» je malce nervozno odgovorila mama, «on to seveda ve. In je prav zadovoljen. Bilo mu je žal, da živim tako sama.»

«Davi sem ga videla... Zelo žalosten je bil.»

«Videla? Kje?»

«V mestnem vrtu.»

«Ali je govoril s teboj? Kaj je rekel?»

«Vprašal me je, kako se imaš, in potem mi je dal poljubček.»

«Meni tudi,» jo je prekinila mlajša, «meni celo dva.»

«In potem?»

«Potem je odšel. Čisto počasi je šel. In pomisli, mama, slabo je bil oblečen, skoraj kakor kak reven mož.»

«In drugega res ni nič rekel?»

«Da,» je rekla starejša, ki je pazljivo sledila besedam mlajše, «rekel je, da bo odpotoval in da te lepo pozdravlja. In rekel je, da želi, da bi bila srečna... In tisto ni res, da je bil videti kakor kak reven mož...»

Počasi se je vrnila mladi ženi rdečica v obraz.

«Nu, vidita, papa je zadovoljen. Toda zdaj moram iti. Pozno je žel!»

Poljubila je otroka na čelo, ugasila luč in tiho zaprla vrata za seboj. Zunaj je pritisnila čelo na zaprta vrata, vsa premagana od davnih spominov. Pred dvajsetimi leti se je bila poročila, ko ji je bilo komaj osemnajst let. On jih je imel osem in trideset; bolj majhen je bil in sključen, boječ in molčečen, in še nikoli ni ljubil kake ženske. Bil je nameščen v ministrstvu notranjih zadev, in njegova plača se ji je zdela pravičljiva. Mlada žena se je igrala z otrokoma in je bila srečna. Potem se je pa zgodilo nekaj nepričakovanega. Njen brat, ki se je bil pred leti izselil v Avstralijo, je nenadoma umrl in ji zapustil ogromno premoženje. Od bogastva je bila kakor omamljena, kakor pijana. Kupila si je vilo, avto, kožuhe, dragotine, njena hiša je bila gostoljubno odprta prijateljem in znancem, in mali, starikavi uradnik je tih in bled

živel sredi tega veseljačenja in ni hotel pustiti svoje službe. Samo izraz njegovih oči, kadar je pogledal mlado, ljubljeno ženo, je postal drugačen. Čez leto dni ji je ponudil ločitev, in ona ni mogla reči ne, čeprav je vedela, da ga bo to strašno zbolelo. Potem ni pet let slišala o njem. In zdaj se je bil vrnil. Mlada žena se je zdrznila. Slišala je, kako se otroka pogovarjata za vrati.

«Veš,» je rekla mlajša, «mislim si, če živi z drugim možem v skupnem stanovanju... ali ni to prešuštvo?»

«Kje neki! Prešuštvo je, če se zakonca ves dan prepirata in mečeta drug drugemu krožnike v glavo. Saj si slišala, kaj so govorile služkinje v kuhinji...»

«Nu, torej sem vedela. Zakaj kot oče mi je gospod Ricardo mnogo bolj všeč. Ali se tebi ne zdi tako?» Starejša ni odgovorila.

Dva dni nato je položila vzgojiteljica k posteljicam otrok dve novi črni oblecki. Mlajša je jezno pogledala nanjo.

«Te obleke ne maram. Svojo rdečo hočem!»

«Rdeča je vsa zamazana.»

«Potem mi dajte kako drugo. Te ne maram...»

«Tak bodi že mirna,» se je osorno oglasila starejša, «mirna bodi.»

Mlajša jo je plašno pogledala in dala vzgojiteljici, da jo je oblekla. Ko sta bili obe napravljeni, ju je vzgojiteljica odvedla v obednico.

«Mame ni... Zakaj? Včeraj je tudi ni bilo. Če se je že odpeljala, mi to lahko mirno poveste. Saj nama je sama rekla... Ne, dajte mi rajši malinove mezge...»

Tedajci je pa mlajša utihnila. Starejša je bila skrila obraz v roke in bridko zajokala.

«Kaj ti je? Zakaj jokaš?» jo je prestrašena izpraševala gospodična.

Otrok se je otresel njene roke in zbežal iz sobe. Na stopnicah je srečala mamo.

«Kaj ti je? Zakaj jokaš? Kdo ti je povedal?»

«Nihče,» je zastokal otrok med jokom, «nihče... Sama sem... uganila... Ali je res... mrtev... za zmerom...?»

«Nikar tako ne jokaš, dete, nikar tako ne jokaš, saj boš zbolela. Kaj si imela papana tako rada?»

Tedaj je rekel otrok, ves drgečoč od ihtenja:

«Jokam, ker... ker ga nisem imela dovolj rada...»

In mlada žena je razumela, da je bilo to izmed vsega žalostnega najbolj žalostno. Vzela je hčerko v naročje in z njo vred jokala, iz iste bolečine: ker je bil mrtev in ker ga ni dovolj rada imela.

Priden bratec
pomaga zvijati
klobčič

Oče in sin

Stara modrost, ki pravi: «Postati oče, ni težko, biti oče, pa zelo», velja dandanes še prav tako kakor pred dva tisoč ali štiri tisoč leti; zakaj boj med pokolenji ne bo nikoli končan. Gre samo za to, v kakšni obliki se vodi ta vojna.

Najstarejše grške zgodbe o bogovih se že pričenjajo s tem gorjem. Uran, začetnik božanskega rodu, je imel mnogo otrok, titane, hekatonhejre in kiklope, ki jih je iz strahu, da bi mu ne zrasli čez glavo, takoj zaprl v klet «Tartar», iz katere niso smeli na beli dan. Ta skrajšani in preprosti način, s katerim se je otepel nadležnih potomcev, pa gospodu Uranu ni dosti pomagal, zakaj mati Reja, ki se je strahovito jezila na tega okrutnega očeta, se je zavezala za svoje otroke in pozvala svojega najmlajšega in najbolj prebrisanega sina Kronosa, naj užene «milega papačka» v kozji rog, kar je mladenič s tolikšnim uspehom opravil, da je romal oče Uran v ostavko in v puščavo, medtem ko je prevzel vodstvo tvrde nadobudni sin. Ko je pa ta naslednik sam postal papa, se ni vedel nič drugače kakor njegov roditelj; razlika je bila samo ta, da otrok ni zapiral v klet, ampak jih je kratkomalo požrl. Tudi tu je materinska ljubezen premagala sirovo očetovo sebičnost, zakaj ko se je narodil šesti otrok, Jupiter, je obupana mati Reja skrila dojenčka, zavila namestu njega kamen v plenice in ga tako dala staremu, ki ga je res požrl, ne da bi si ga bil ogledal.

Friderik Veliki je bil v svojih mladih letih tudi tak izgubljen sin, ki je imel ravno nasprotno nazore kakor njegov oče. To seveda ni moglo dolgo trajati. In tako jo je prestolonaslednik Fritz neki dan popihal. Pobegle prestolonaslednike pa dosti hitreje ujamejo kakor navadne zemljane, in pruski kralji so bili še čisto drugačni trinogi svojim sinovom kakor meščanski očetje. Visokega

uhajača so seveda dobili, in ko so ga prignali domov, ni nihče zaklal pitanega teleta, ampak gospod pl. Katte, vrl fant, ki je bil prestolonaslednikov spremljevalec na begu, je moral dati glavo, in njegova kraljevska visokost je romala v zapor.

Ljubezni in prijateljstvu do gospoda papana to sicer ni bilo v korist, tem bolj pa sinovskemu spoštovanju do njega.

Temeljita zmotna mnogih očetov je prav to, ker mislijo, da morajo biti v sinovi glavi tudi njih misli in nazori, ker se mu pretaka v žilah njih kri. Da podeduje sin razen lastnosti po očetu tudi lastnosti po materi, dedu

in pradedu, to so nekaterim očetom španske vasi. Zato čitamo v mnogih življenjepisih znamenitih mož tole: «Oče je bil že zgodaj določil, da postane deček vrl trgovec ali obrtnik.» In mnogokrat se je morala osebnost takega nesrečneža z najhujšimi boji uveljaviti, zakaj spoznanje očeta, kaj je za sina najboljše, je trše od kamna.

Mnogi sinovi, ki so si s svojim lastnim delom ustvarili udobno življenje, izkušajo napraviti iz svojih očetov «fine gospode».

«Oče, zdaj si pa že lahko kupiš pošteno kravato!» Tako se začne.

«Papa, če hočeš iti z menoj na promenado, si moraš dati zlikati hlače!» itd.

Ali Vas je kaj strah?

Počasi se izpremeni očetova zunanost od glave do peta. Tudi balinanje mu je sin prepovedal. Največkrat se taki poizkusi posrečijo, in v tretjem pokolenju je taka rodbina že tako imenitna in visoka, da se ti zdi, kakor bi imela najmanj pet in dvajset generacij za seboj, medtem ko bi ti še izvora pradedovega rodu ne mogli pojasniti.

*

Med očetom in sinom bo zmerom spor. Samo tam, kjer se oče dodobra zaveda, da je sin osebnost zase — je mogoče prijateljstvo med očetom in sinom, ki je tako redko, zato pa tem lepše in dragocenejše.

Zgornja slika:
Zaupnica

Srednja slika:
Bela opojnost

Spodnja slika:
Plohe se ne
bojiva ...

Kadar ga otrok polomi

Stric Nace ima dolgo brado in plešo. Pa ga vpraša naš Janezek:

«Striček, zakaj pa imaš ti lase na bradi, ne pa na vrhu glave?»

*

Svojega brata, ki je prišel pred nekaj dnevi na svet, je Janezek zelo vesel. Znanci so ga vprašali, kakšen je, pa jim je povedal:

«Noge je že dobil, hoditi pa še ne znajo.»

*

Janezek in Hermica se pogovarjata. Kakor dva modrijana. Pa pravi Hermica: «Veš, meni bi bilo ljubše, če bi bila postala deček.»

Janezek malo pomisli, potem pa resno odvrne:

«Tega si se pa prepozno spomnila. Že pred krstom bi bila morala povedati.»

*

Hermica vpraša mamo:

«Mamica, ali prinese tudi mlade slone štoklja?»

In drugič:

«Mamica, kako je, če sede osa na koprivo. Ali piči osa koprivo ali kopriva oso?»

*

Hermica je z mamico na počitnicah. Na kmetih. Tam lahko dosti vidi in dosti izprašuje. Na primer:

«Mamica, zakaj pa kokoši tako kokodakajo?»

«Ker so lačne, Hermica!»

«Tako... Zakaj pa same zase ne zneso hitro nekaj jajc, da bi jih pojedle? ...»

*

Janezek je vljuden. Tudi pisati se je že malo naučil. In svoje znanje hoče izkoristiti. Ni še pozabil, da si ljudje žele srečen božič, srečno veliko noč...

Pa ti prazniki so že davno mimo, on bi pa tako rad kaj pisal. Da bi šlo po pošti. Gleda na koledar, kateri dan bi tudi lahko izkoristil za čestitke. In res, našel ga je!

Čez tri dni je dobila stara mamica po pošti tole dopisnico:

Srečen vnebohod Ti želi

Tvoj Janezek.

Fedi in Irena uganjata burke

Izza vrat društvene dvorane rado vedno pogledata dve glavi. Dva sijoča pogleda blisneta preko gladkega parketa do odra in nazaj, in glavi se spet skrijeta.

Dvorana se počasi polni. Ženice in dekleta prihajajo zamaknjene in prevzete od pričakovanja današnjega večera. Trudne starke in brbljajoče mamice drse živahno razvnete skozi

vhod in si iščejo prostora med ostalimi. Nekaj otrok se plašno drži materinih kril in bega z velikimi vprašujočimi očmi po stenah, po stropu in nazaj k vhodu.

Še enkrat se glavici za vrati prepričata, če je dvorana polna, nato pa se že prerivata dve majhni postavi med gostimi vrstami in se izgubita v prednjih prostorih. Fedi obstane ob stari ženici, sključeni v dve gubi, ki prijazno mežika v svetle luči in zamaknjeno šepeta sama s seboj. Irena pa ostane daleč proč od brata. Izteguje in skoraj plašno oprezuje med vrstami sklonjenih ženskih hrbtov Fedija in beli zavojček, ki ga bratec čvrsto drži v rokah.

Majhen debelušen gospod se pojavi na odru. Ženice ožive, pogledi se vzravnavajo v eno smer in vsa dvorana napeto obmolke. Obrazi nepremično zro v govornika, ki maha s kratkimi rokami in se pregiba kakor navita lutka na odru. Fedija zabavajo samo njegovi lasje, ki se dvigajo in padajo na čelo lepo v taktu, kakor se dviga in pada njegov govor. Irena se prestopa z ene noge na drugo in pogleduje proti Fediju. Govor postaja zanimiv. Gospod na odru se poti in se navdušuje nad lastnimi besedami, ženice pa ne odmaknejo pogleda od njega in od njegovega poskakujočega šopa las. Tedaj se Fedi zgane. Prijazno se nagne k ženici in ji tiho zašepete: «Prosim, primite zavojček. Takoj bom nazaj!»

Ženica prikima, stisne zavojček k prsim in zaverovano gleda v navitega možička sredi svetlih luči.

Janezek je zelo občutljiv. Če ima kdo v hiši nahod, ga bo imel Janezek drugi dan tudi. In prav tako je z bolečinami v vratu, v želodcu, povsod.

Neko jutro zve, da je ponoči štokrlja prinesla bratec in da mora iti hitro mamiči čestitat.

Skoči v sobo, a na pragu ves zmeden obstane. Mamica je v postelji. Torej je bolna...

«No, pojdi k meni in poljubček mi daj», ga pokliče mamica.

«Ne, rajši ne», se prestrašeno odreže Janezek. «Bom nalezel.»

Hermica je pri teti na obisku.

To, kar si odrasli pripovedujejo, se ji zdi dolgočasno.

Zato gre na pot za odkritji.

Pred volčjo kožo, ki leži zraven tetine postelje in jo gleda z velikimi steklenimi očmi, obstane.

Pa reče teti:

«Veš, tetka, tudi pri nas doma imamo psa. Samo tako stisnili ga še nismo.»

Janezek vpraša mamico:

«Mamica, kako si pa oblečejo angelčki nočno srajco čez perutnice?»

Janezek je prvič pri pogrebu. Ko je slovesnost pri kraju, vidi, kako pristopajo vsi k nekemu gospodu v črnini, mu stiskajo roko in mrmrajo nekaj nerazumljivega. To stori tudi

Naša Metka sladkosnedka

Janezek. Stopi h gospodu, mu pomoli roko in mu reče:

«Hvala za lepi pogreb.»

Janezek telefonira svoji mamiči. Iznenada vpraša:

«Mamica, ali si kaj mokra po obrazu?»

«Zakaj pa, Janezek?»

«Ker sem pravkar pljunil v telefon.»

Hermica je bila popoldne poredna. Pa ji reče mamica resno:

«Hermica, ljubi Bogec te je videl in se zdaj nate huduje!»

«Morda me pa ni videl,» meni Hermica, «saj gre tudi ljubi Bogec popoldne spat kakor ti, mamica...»

«Ljubi Bogec nikoli ne spi, Hermica.»

«No, mamica, časih že malo zadremlje.»

Desanka pridna učenka Katje Delakove

Kodar je Tončka kaznovana

Fedi skloni glavo in smukne med vrstami do vrat. Spretno in urno kakor podlasica mu sledi Irena. Že sta skrita za vrati, govornik pa se zvija v toplih stavkih. Solze se leskečejo v očesnih kotih in ženice druga za drugo sklepajo drhteče roke in iščejo robec med gubami krila.

Besede donijo v tišino dvorane in odmevajo od sten. Tedaj se sredi zavzetega govora oglasi neznansko presunljivo drdranje. Od nekje brneče zazvoni ura budilka, in nihče ne ve, kje in zakaj. Pogledi vseh se obrnejo proti kraju, odkoder prečudno drdra in zveni, celo govornik obstane brez diha in pozabi dokončati ganljivi stavek. Ura pa drdra in napolnjuje dvorano s svojim odmevom. Stara ženica z zavojčkom v roki zardi od ogorčenja. Strogo in očitajoče pogleda okrog sebe, da bi odkrila, katera zlobna duša je zmotila prelepi večer. Tedaj pa otrpne od presenečenja, zakaj zamolklo zvonjenje prihaja iz njene neposredne bližine, iz njenih lastnih rok, iz belega zavojčka. Kakor bi jo pičila kača, odskoči od klopi in zavihiti zavoj daleč od sebe. Pogledi vseh ogorčeno obstanejo na ubogi starki, ki se krivi od sramote in nezasluženi očitkov. Ura budilka pa slabotno zvoni na tleh in

odmeva do vrat, za katerimi divje poskakujeta dva majhna paglavca — Fedi in Irena.

A ne dolgo. Kakor bi zrasel iz tal, stoji za njima molčeči gospod vratar in jima navije ušesa še bolj temeljito in dolgo, kakor sta mala grešnika navila uro budilko.

*

Maj pozdravlja s svojim cvetnim razkošjem travnike in grmiče. V hrastovih vejah je življenje. Mali rjavi hrošči se prerivajo med zelenjem in brenče po zraku. Fedi in Irena tečeta po poti in klatita hrošče z dolgo šibo, da preplašeno padajo na hrbtno

Izo kot kranjski Janez

in molče obleže. Otroka nosita pod roko vsak svojo škatlo in nabirata hrošče za putke. Škatla ima pet luknjic, ob katerih se vsak čas premikajo tenke nožice, ki se obupno prijemljejo in spet popuste v borbi za svobodo. Fedi nastavi uho na pokrov in uživa, ko posluša glasno šumenje in krabljanje prerivajočih se živalic.

Za danes bo dovolj. Putke ne bodo lačne. Fedi se zažene v tek preko drevesnih korenin in praproti in odskakuje z bosimi nogami, če polodi hrošča. Irena sopiha za njim. Kar zagleda hrošče, ki lezejo po njeni obleki proti vratu. Zacvili in izpusti

na temnem dvorišču, zgrabi skozi lino svojo škatlo in steče z njo v Fedijevo spalnico. Rahlo položi škatlo pod posteljo in prisloni pokrov.

Že je v kuhinji, glasno poje in se ziblje v tenkih bokih. Hudomušno pogleduje bratca in se neizrečeno veseli na noč.

Zgodaj zjutraj se prebudita oče in mati in preplašeno poslušata ropot in cviljenje, ki prihaja iz otroških sob. Oče plane iz postelje in hiti k Ireni, mati pa odhiti vsa bleda v Fedijevo sobo.

Po sobah tekata otroka in se otapata rjavih keplic, ki se čvrsto drže srajček in plezajo preko odeje in blazin kakor živa vojska. Pod stropom brenči druga armada in se zmago-slavno spušča na glavi ubogih žrtev.

Vrata obeh sob se s treskom odpro in oba grešnika si pogledata v preplašene oči. V rokah pa držita vsak svojo prazno preluknjano škatlo.

*

Fedi je odkril prašek za srbečico. Sosedov Francek mu ga je dal v zameno za tri pokalice. Fedi odstopi

škatlo ter se otrese rjavčkov, da v loku odlete od nje.

Doma spravita vsak svojo škatlo v drvarnico in hitita po malico. Zavrzan čakajo lačne kokoši na obed. Poželjivo pohajajo ob drvarnici in z iztegnjenimi vratovi pogledujejo proti škatlam, v katerih prijazno krablja in šumi.

Ko se stemni, se splazi Fedi prot drvarnici in previdno potegne skozi lino svojo škatlo k sebi. Oprezno pogleda okrog sebe in steče proti Irenini sobici. Prisluhne na obe strani in potisne živo škatlo pod njeno posteljo, pokrov pa samo prisloni.

Že je v kuhinji pri materi. Dela nedolžen obraz in se izprehaja po kuhinji z rokami v hlačnih žepih.

Tedaj izgine Irena iz kuhinje. Splazi se proti drvarnici, obstane in pogleda nazaj. Ker se nihče ne pojavi

Leva slika zgoraj:
Veselo svidenje

Desna slika zgoraj:
Prvi uspeh

Spodnji sliki:
Svetla in senčna
plat mladega
življenja

Boris kot kavalir

polovico Ireni in se čudno pomenljivo nasmihata. Najprej poizkusita s prstom

«Ssss, kako srbi, človek bi si zgrizel prst!» se reži Fedi in žveči palec. «Imeniitno! Boš videla!»

Tisti dan pozdravita vsakogar, ki ga srečata, s prijaznim stiskom rok. Otroke celo pogladita po licih in po vratu. Kuharica se že dobro uro vije in obupno praska po vratu in hrbtu, prodajalka v trgovini teka po prodajalni in se drgne po nogah, cepeta in smešno poskakuje, da jo ljudje pogledujejo in odhajajo iz trgovine s širokimi, nasmejanimi obrazi.

Fedi in Irena ne odnehata. Na dvorišču se igra kopica otrok. Nekaj minut pozneje se izpremeni ta kopica v

Micica in Zoran

troj kobilic, ki poskakuje, se prestopa, praska drug drugega in preplašeno ogleduje rdeče nožice in vratove. Fedi in Irena pa žareče pogledujeta izza vežnih vrat in cepetata od zadovoljstva.

Zvečer, ko se odpravljata spat vsak v svojo sobo, jima sijajo oči v čudnem, škodoželjnem sijaju. Saj Fedi ne ve, da mu je Irena natresla ves ostali prašek v spalno srajco, in Irena niti ne sluti, da ji je Fedi zagodel isto.

Irena sezuva čevlje in oprezno pogleduje proti bratovi sobi. Tedaj stopi v njeno sobo mati in seže po njeni spalni srajci.

«Včeraj si jo polila s kavo. Dobiš drugo!»

Irena prikima in zleze v svežo srajčko. Mati ugasi luč in odide. Irena hitro dvigne glavo in v pričakovanju prisluhne v tišino noči.

Tudi Fedi zleze v posteljo in napeto posluša proti sestrični sobi. Nenadoma ga obidejo čudni občutki. Po

Korajžna Minka

Mala Ivica

Nadica kot kuharica

hrbtu, na rokah, na vratu ga ščegeče. Malomarno se popraska in posluša dalje. Toda na hrbtu vedno bolj srbi in za vratom tudi. Fedi se skrči, zvija, praska in drgne preko srajce, ječi in poskakuje po postelji. Besno otepa okrog sebe, kakor bi odbijal nevidnega sovražnika. Za hrbtom in na vratu pa vedno bolj reže in skleli, ščegeče in srbi, da bi se najrajši valjal po tleh. «Znorel bom!» tiho cvili in se ruje sam s seboj. Vendar ne pozabi prisluškovati proti sobi, kjer leži Irena v srajci, v kateri je potresen njegov prašek. Fedi skoči iz postelje in bega po sobi, razkačeno piha in si briše solze jeze.

V sosednji sobi pa je nebeški mir. Fedi tišči z glavo k vratom in se z obema rokama praska po telesu.

«Uuuuu — — znorel bom! Au — le čakaj me — — tudi tebi ne uide — sss au — sem radoveden, kako skače po sobi — — rr uh! Prav ti je — — — čisto prav, sss!»

V Irenini sobi kraljujeta tišina in mir. Fedi ne vzdrži več. Pritisne na kljuko in plane v sobo.

V postelji mirno leži Irena in se sladko drži na smeh. V velikih svetlih očeh potuhnjeno odseva vsa blaženost zmagoslavja.

Saj se ji je prvič v življenju posrečilo prevariti brata.

Z malimi harmonikarji po naši domovini

Nekaj zgodovine.

Male mariborske harmonikarje, ki so s svojimi nastopi povsod zbudili toliko pozornosti, vam predstavljamo v tem članku. Malčki dajejo ves izkupiček svojih prireditev za dobrodelne namene in s tem lajšajo trpljenje stoterih, ki trpe bedo. Zato zasluzi njih lepo delo še več priznanja.

Za ustanovitev prvega zbora malih harmonikarjev v Mariboru sta dala izpodbudo dva mlada Mariborčana, in sicer mladi Ravnikov Čedo in še mlajša Bogica Tropova. Ta mlada dvojica je prizadela priznani organizatorici dr. Zori Ravnikovi mnogo

Zbor malih harmonikarjev I. S. S. K. Maribor

mijo je šla deca s harmoniko med svoje bratce in sestrice po naši domovini in si osvojila poslušalce povsod, kjer se je pojavila v svojih pestrih slovenskih narodnih nožah.

«Deca, ki osvaja srca — prihaja!» je ozkliknila naša prostrana Podravina, ko so prišli ob lanskih binkoš-

monkarji na široke zagrebške ulice.

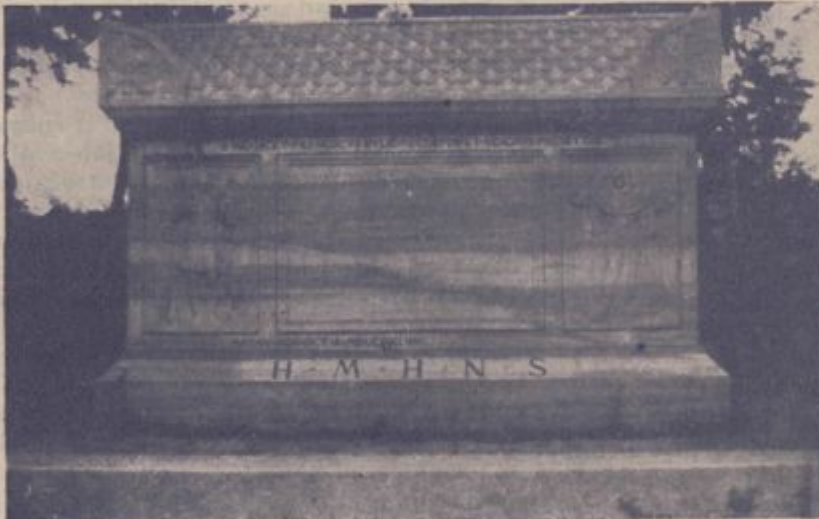
Kamorkoli so prišli ti malčki, povsod so jih navdušeno sprejeli in vse njih prireditve so bile kronane z razprodanimi dvoranami in nepopisnim navdušenjem.

Kakor je bil sprejem dece povsod poln iskrenosti in navdušenja, tako tudi slovo od nje ni nikjer zastajalo v pristrčnosti, ki je bila povezana z željo, da pridejo ti mali harmonikarji kaj kmalu spet mednje.

Povsod ista pesem, isti sprejem, isti triumf, povsod enako ganljivo slovo. Kakor se vrstijo v filmu slike druga za drugo, tako se pred nami razvijajo danes spomini na vse njih turneje od bele Ljubljane preko Celja do Beograda in Novega Sada in ob vseh mejnikih naše lepe domovine od Murške Sobote, Ljutomera do Slovenske Bistrice, preko Maribora tja do žitne Podravine, Koprivnice, Gjurjevca in Novega grada.

Povsod sta neprisljuna prožnost in discipliniranost zbora osvojili vsa srca. Simpatije, ki so jih pridobili malčki s svojimi nastopi, ne morejo in ne bodo nikoli ugasnile.

Kdo izmed nas ni vzljubil te dražestne dece, če jo je samo enkrat slišal in opazoval med izvajanjem programa? Tu ne more biti govora o kakšnem mehanizmu — oša čuvstva teh otroških src prihajajo tu do izraza. Iz harmonik izvabljene melodije so tesno povezane s prepevanjem dece, ki živi z vsebino predvajanega programa.

Solin pri Splitu: Sarkofag pred kratkim umrlega slavnega učenjaka dr. Frana Bulića

skrbi. V kratki dobi dveh let se je zbralo okrog samozavestnega Čeda in neboljene Bogice veliko število malčkov, ki jih je vzela naša Zora Ravnikova v svoje varstvo, da jih izpili — kar se bontona in discipline tiče — do popolnosti. Ker pa sama ne igra harmonike, je poverila v prvem razdobju društvenega razmaha glasbeno vodstvo strokovnemu učitelju Vilku Sušteršiču.

Nekaj mesecov kasneje je pa prevzel vodstvo vseh malčkov sedanji glasbeni pedagog in vodja harmonikarskega zbora prof. Viktor Schweiger, ki je deco doignil tako v disciplini kakor v igranju na zavirljivo višino. On je vlil deci v srce ljubezen do naše lepe narodne pesmi, ki nam odkriva vso lepoto, vso mehko in tenkočutnost narodove duše. S to pes-

nih praznikih mali mariborski harmonikarji med brate Hrvate.

«Zlatna decal» je bil ozklik Beograda, ko so se pojavili naši malčki na ulicah prestolnega mesta.

«Dražesni mališani iz Maribora — opet medju namal» je ozkliknil kraljevi Zagreb, ko so stopili mali har-

Škof T. Srebrnič med malimi harmonikarji na škofijskem vrtu na Krku

Pravilno jo je ocenil naš skladatelj Emil Adamič, ko je napisal o njih te besede:

«Pojejo kakor poje ptiček na veji, kakor črček v travi. Igrajo na harmoniko kakor igra otrok — vse tako preprosto in domače in predosem otroško — prav čisto nič drugače.»

Zadnje poletje so dobili ti ljubki otroci lepo plačilo za svojo pridnost. Vodstvo zbora je sklenilo, da jih nagradi z daljšim bivanjem na Jadranu. Julija meseca so odpotovali na Krk. Med potjo so pokazali Zagrebčanom in Sušačanom, kaj znajo, potem pa so prišli zanje prijetni dnevi brezskrbnega bivanja ob morju. Tu so se razživeli, tu so si nabrali novih moči. Nato pa so se vsi polni zdravja vrnili v domovino. Seveda so se ob povratku oglasili s svojimi ljubkimi instrumenti še po številnih primorskih in dalmatinskih mestih, povsod živo po-

zdravljeni in z navdušenjem sprejeti. Vsi ti lepi kraji so jim ostali v večnem spominu in še zdaj jih lahko obhaja prijetna zapest, da so videli dosti, dosti lepega in da so prinesli neštevilnim ljudem nekaj ur pozabe, sreče in spominov na lastno, morda grenko mladost. R. L...n.

Ali je kajenje nezdravo?

Profesor Murka je hotel dokazati svojim slušateljem, da je kajenje nezdravo. Pripeljal je v predavalnico starčka, ga pokazal svojim slušateljem in rekel:

«Vidite, dragi tovariši, temu možu je dva in devetdeset let. Še zmerom je čvrst, vidi in sliši dobro in srce mu brezhibno deluje. To je zato, ker mož ni nikoli v svojem življenju kadil!»

«Veste, gospod profesor,» ga prekine starček, «potem bi si morali ogledati mojega brata. Ta ima sto in

štiri leta in je mnogo krepkejši od mene pa ves dan kadi in je morda prav zato dočakal tako visoko starost.»

Nisem tako srečen

Rudolf Spreckels, znani newyorški milijonar, je prišel nedavno tega v Los Angeles. Ko je zagledal ravnatelj hotela njegov podpis, se je hotel kar topiti od same vljudnosti.

«O, gospod Spreckels, ali ne boste rajši najeli naših rožnatih soban?»

Spreckels ga je hladno premeril z očmi in dejal:

«Te sobane so mi predrage. Dajte mi kaj cenejšega!»

«Toda gospod Spreckels,» je menil ravnatelj hotela, «vaš gospod sin najme zmerom te sobane, kadar pride k nam.»

«Moj sin,» je odgovoril milijonar, «ima bogatega očeta. Jaz na žalost nisem tako srečen!»

Manica:

VAŠKI TONČ

Poleti bos, pozimi noge ovite s cunjami, razcefrane hlače, suknjič navadno mnogo prevelik, očitno pomerjen drugemu, za klobukom nekaj petelinjih peres — to je bil vaški Tonč.

Odkod in kaj je bil prav za prav Tonč v svoji mladosti, ni vedel nihče, pač pa so vsi vedeli, da v njegovi glavi ni vse v redu. To poslednje je bilo tehtno dovolj, da so ga vaščani lepše gledali kakor druge prosjake.

Sicer pa navaden prosjak Tonč ni bil. Kadar je imel nekoliko jasnejše misli — in to je trajalo včasih po mesec dni — je rad prijel za kakšno delo. Najrajši je pasel. Toda hipoma ga je prijel njegova stara bolezen, in tedaj je pustil vse v nemar in začel tavati po vasi. Vaščani pa, ki so vedeli, da je lačen, so ga klicali sami in mu dali jesti.

Prenočišče je imel Tonč v Adamovčevem hlevu, pa najsi je bila zima ali pa najhujša vročina. Adamovec ga ni nikoli podil od hiše. Še celo odeje mu je dal, kadar je pritisnil mraz.

Le enkrat v letu je Tonč zares prosil. To je bilo na pustni dan. Z ogromnim cekarjem v roki je kolovratil od hiše do hiše in deval vanj flancate in krofe, ki so mu jih dajali usmiljeni sosedje. Ves ta dan je bil posebno dobre volje, in če mu je kdo rekel: «Tonč, zapoj!» tedaj se je široko razkoračil, zavil oči in bolj zatulil ko zapel:

«Pa smo fest fantje b'li,
pa smo na vojsko šli,
holadrija, holadrija,
dro — dro—»

Ta «holadrija» je izzvenel v prečudnih akordih, kakršni so mogli prihajati samo iz Tončevega grla.

Ko se je cekar napolnil, je zavil Tonč naravnost v hlev na svoje ležišče in zdeval nabrane dobrine okrog sebe. Potem ga ni videl nihče na vasi prej, dokler ni vsega pojedel in postal spet lačen.

Tistega pustnega dne je ležalo še dosti snega na premrli zemlji in maškare, ki so zbijale svoje šale po vasi, so se na veliko veselje otročajeve prekopicemale po snegu.

Tonč je, kakor druga leta, tudi letos s svojim starim cekarjem obiral hiše. A bil je nenavadno tih in nekam otožen. Ljudje so se čudili. Niso bili vajeni takega.

«Tonč, zapoj! No, tisto svojo: Pa smo fest fantje b'li!»

«Ne morem! Daj mi flancat!»

In spraval je lepo rumeni in dišeči dar ter odšel molče in z negotovimi koraki.

Ta in oni se je ozrl za njim:

«Le kaj mu je?»

Na pepelnično sredo je šla Adamovčeva dekla na vse zgodaj kakor po navadi z žehtarjem v hlev. Trenutek na to pa je že treščila iz hleva na dvorišče in tako strahovito zatulila, da je staremu hlapcu, ki je pravkar stopil iz kašče, padla golida iz rok.

«Baba, kaj noriš in plašiš pametne ljudi! Ali si še včerajšnja?»

Dekla je samo pokazala v hlev in zbežala v hišo.

«Le kaj je babi,» je zagodrnjal hlapec in stopil v hlev.

Ogledal se je po živini, a bilo je vse v redu. Iskal je dalje in — obstal kakor vkopan.

Na svojem ležišču je ležal Tonč — mrtev. Od glave do nog so bili na obeh straneh razloženi flancati in krofi, da so bili kakor lep rumen venec okrog mrtveca, ki je držal ustni na smeh, prav tako, kakor tedaj, ko je zapel:

«Pa smo fest fantje b'li...»

Župnik z Gore

oddaljeno, zapuščeno večje gorsko naselje sem moral po opravih kar za ves teden. Tam ni bilo niti šole, imeli pa so svojo lastno župnijo. V edini krčmi me je opoldne ogovarjala krčmarica, že postaršna ženica, zvečer pa je prisedel še njen sin, ogorel, širokopleč fant, ki si je kar naprej sukajl brke. «Vaščani zahajajo k nam samo ob nedeljah, le redkokdaj ob delavnikih», sta se hkrati kakor opravičevala mati in sin. No, do vaške družbe mi tudi ni bilo. Truden sem zgodaj legel spat.

Zelo sem se tedaj začudil, ko nekoč — že se je mračilo — nenadno vstopi duhovnik, menda sam gospod župnik. Toda ne takšen župnik, kakršnega bi si morda kdo zamislil: okroglih lic, rdeč, debelušen in dobrodušen gospod z veliko in gladko plešo in z brevirjem v roki. Nasprotno: župnik Retaul je bil še mlad, visok in slok elegantne postave, z bujnimi vranjimi kodri, ki so se mu na sencih že belili. V rokah je pač tudi on imel črno, drobno knjigo, ki je morda res bila brevir. Krčmarica je bila v hudi zadregi. S čim naj postreže prečastitemu? Z vinom, piva ni imela, z jedjo?

«Ali ne veste, da pijem samo takrat, kadar moram? Tudi lačen nisem», se je sladko nasmehnil župnik. «Da pa ne bo izgube, vrzite ščepec čaja na krop!» In meni je dejal:

«Vem, da se dolgočasite, zato sem prišel. Kaj je novega po svetu?» Dal mi je roko, prisedel ter mi ponudil usnjeno tobačnico s cigaretami. Beseda je dala besedo. Pravil je, da po več mesecev ne pride v dolino, da ga že leto dni ni bilo v mestu. Vprašal sem ga, kako mu je tu gori, ali ga kdo obišče, morda duhovniki, sorodniki.

«Nikogar ni k meni. Ne samevam, ker mi je Bog na gori bliže», se je bridko nasmehnil. «Staršev nimam več, sestra Minica pa je pri meni; gospodinji mi. Mlada je še, toda je že velika skrb in preglavica z njo.» Prižgal si je novo cigareto.

«Kako? Preglavica?» Radoveden sem bil, zakaj.

Krčmarica je prinesla v sobo petrolejko. Šele zdaj sem si ga lahko natančneje ogledal. Molčal je, dokler ni ženska odšla. Globoke brazde na širokem, visokem čelu so same glasno govorile o križih in težavah, ki so ga tiščale. Zožene brezkrvne ustnice so sicer molčale, toda zastrti, medli sijaj oči je pričal o hudih duševnih bojih, o odpovedi in nemoči. Dolgi, skoraj prozorni prsti so krčevito, nervozno oklepali tobačnico. Hitro sem spoznal, da ta človek ni srečen, pač pa da se je že vdal v svojo usodo. Izmučeni obraz, prisiljeno sladki smehljaj, trudne kretnje, kakor se je držal in postrani sklanjal svojo lepo glavo, to in vsa njegova zunanost je potrjala mojo sodbo.

Ko sva bila zopet sama, je vzdihnil: «Česar je srce polno, to sili na jezik. Prav odkrito pa se lahko pomenim samo z Bogom. Nekoč je bilo drugače, nekoč... Zdaj živim med nebom in zemljo, zdaj je moja duša leteči golob, ki nima doma. Nič ne vem, kako bo, vem samo to, da dolgo ne bo, ko bom skoprnel.» Kakor bi bil sam s seboj, je sklonil glavo in zagrebel prste v kodre.

«Hvaljen bodi!» je boječe pozdravil domači sin in postavil skodelico čaja pred župnika. Kakor je fant oprezno prišel, tako je urno odšel. Župnik je namrščil obrvi in se srepo ozrl v vrata.

«Tudi ta mi ne prizanaša. Za mojo sestro hodi, vedno je za njo. Seveda se me boji, toda ne tako, da ne bo v petih minutah že v župnišču.» Pihal je v čaj in ga mešal.

Nisem vedel, kaj naj rečem. Vsakdanja reč je taka ljubezen, kajpak so tudi sitnosti vmes. Mene je bolj mikala njegova osebnost. Da bi kaj rekel, sem vprašal: «Ali je ne bo vzela?»

«Nima dote», je trpko odgovoril župnik. Hitro je posrebral čaj. «Moram domov», se je nepričakovano poslovil in mi podal roko. «Na svidenje jutri!»

Prav nič nisem dvomil, da je šel za vasovalcem. Prišla je gospodinja, sedla je na klop pri peči in položila roke v naročje. Začel sem jo izpraševati o župniku, kakšen je, kaj počne, kako dolgo je že na gori, pripomnil, da se mi zdi še mlad, toda potrj in žalosten, čeprav ni redkobeseden.

«Dve leti je, kar so prišli», je pričela. Položila je prst na usta. «Ne verjamem, kar govore dolinci o gospodu; da so bili poprej v mestu, pa so bili za kazen poslani sem. Šaj mislim, da ni mogoče, da bi se bili tako dober in fin gospod kdaj pregrešili. Nikamor ne gredo, vedno so v župnišču ali pa na vrtu, kjer jim rasejo čudežno lepe rože. Njih sestra je povedala, da hodijo včasih vso noč po sobi sem ter tja. Vsi jih imamo radi. Kako bi jih tudi ne, ko so tako prijazni in blagega srca, da vsakomur, kdor je v nadlogah in v stiski, pomagajo z dejanji ali z dobro besedo! Slišati bi morali njih pridigo. Na srce vam govore, nikdar ne groze, nikoli ne straše s peklenkim ognjem in z večnim pogubljenjem. Bog je neskončno dober, vsemogočen, zato nam bodo vsi grehi odpuščeni že na tem svetu, ako se vsaj malo pokesamo grdih misli in hudobij. Tako nas uče. Človek bi jih poslušal noč in dan. In kako znajo lepo peti! Za velike praznike je peta maša, in tedaj se župljani kar tarejo v cerkvi. Celo iz sosednjih župnij prihajajo. Menda po vsem Dolenjskem ne zna nihče tako lepo zapeti ko naš gospod. Kar presunilo bi vas, ko bi jih slišali, kako mogočno, moško, toda ganljivo zapoje 'Credo in unum Deum'. Kar zašumi po cerkvi. Orgle veselo odgovore, belo ka-

dilo polni cerkev, da se vam zdi, kakor bi bil zasut oltar s samimi marjeticami in šmarnicami, v sredi pa je angel iz nebes.»

«Nekaj gospoda teži, nekaj ga boli», sem pretrgal tok besed.

«Kako, boli? Da so nesrečni? Kako more biti gospod, ki ima vsega dovolj na blagu in časti, nesrečen? Morda imajo kakšno majhno skrb. Kdo pa je brez nje?»

«Naj bo po vašem. Na vašega sina je menda hud», sem oprezno zinil, pa bilo mi je takoj žal. Stara je jela jokati, zavzdihnila je, da se je že vsem dal v zobe, da njene besede ne zaležejo nič, ko ga svari. Takšna napol gosposka, skoraj mestna gospodična, ki je gotovo tudi razvajena, vendar ni za trdega in robatega kmeta. «Že zdaj me gospod grdo gledajo; kaj bi šele bilo, ko bi poprosil za njeno roko.»

«Nima dote», sem brezbrizno primaknil.

Bistro me je pogledala in prisedla bliže. Komaj slišno, skoraj jezno je rekla: «Uganili ste. Kdo vam je povedal? Glejte no, saj vprav zategadelj. Naš bo moral prevzeti zadolženo domačijo in še doto bo moral šteti sestrama, ki sta že poročeni.» In še mi je zaupala, da mu prav gotovo ne izroči hiše, če bo rinil s svojo zmešano glavo skozi zid.

Da, vsepovsod samo denar, denar, denar! Videl sem nekoč tole sliko: vrh pečine ždi satan. S črno levico si podpira koničasto brado, z desnico drži grudo blestečega zlata. Pod njim se zgrinja ko besneče morje nepregledna množica trupel. Starci in možje, dekleta in žena z detetom na prsih, vsi se vzpenjajo proti pečini. Brat davi brata, oče sina, hči mater. Krvave oči vseh pa so uprte na grudo zlata kakor v odrešenika. Včeraj, danes, jutri, iz vekov v veke je bilo in bo tako.

Drugi dan dopoldne sem bil zgodaj prost. Komaj sem razprtal prtljago, že je vstopil župnik. Pozdravila sva se kot stara znanca. Pil je čaj in pogovarjala sva se o mojem delu, ko je vstopil praznično oblečen, že precej siv in krivogled kmet. Prvo žganje je kar zлил vase, se stresel, merico pa trdo postavil na mizo. Pri drugi merici se je hrupno odkašljeval, potem naju je opazoval. Iz svetlečih se oči, ki so merile na vrata, sem nedvoumno razbral, da bi se rad vtaknil v najin pogovor. In se tudi je, ko sem omenil grda pota. «Kozje steze, in ne ceste. Prav tako je res, gospod», je menil. Tedaj ga je župnik vprašal od strani:

«Jakob, kako je bilo na sodniji?»

Mož se je dvignil in se udaril po prsih. «Meni ne more nihče dokazati, da sem ga nalašč. O, saj še ni končano. Vi mi pa lahko verjamete, gospod župnik, da ga nisem nalašč, marveč po nesreči.»

Ta pa mu je zapretel s prstom: «Bog bo sodil!»

Tedaj je kmet planil pred naju, pokleknil z eno nogo ter dvignil desnico in tri prste kakor pri prisegi.

«Naj se ne premaknem z mesta, naj se mi posuši roka, naj poginem kakor pes, ako ni resnica, kar govorim», je hripavo drdral, ne da bi padel z

glasom. «Pravijo, da sem ga iz hudobije, a sem ga le po nerodnosti, ker me je Rahnetov buhnil od strani, da bi bil kmalu padel. Priče so videle in bodo potrdile, kar govorim. Živa resnica je, kar govorim. Prisegam!» Iztegoval je roko, potem jo je skrčil ter se bil z obema po prsih.

Po sobi se je razlezla nema, mrzla groza. Skozi okno je udarjalo besno pasje lajanje. Župnik je sklonil glavo in kakor v obrambo je držal roke pred seboj. Ne da bi črhnil besedo, je samo odmajal z glavo, se trudno dvignil ter mi podal roko. Pobegnil je, stopil pa sem za njim. Kmet je še vedno klečal in strmel za nama.

«Kakšen prizor! Zakaj prisega ta nepriljudni človek?» sem vprašal in ga podržal za rokav.

Pogledal me je z neskončno žalostnimi očmi. «Bog mu odpusti krivo prisego!» Potem mi je povedal vso zgodbo. Staro sovraštvo med sosedi, pravda za prazen nič, sodni ogledi, razžaljenje, nove tožbe, zapor, neizmerno gorje, srdito preganjanje, osveta in poboji. Zdaj se pa struna šele napenja. Kmet Jakob je neko nedeljo bliskoma usekal z dežnikom po svojem starem sovražniku. Zadel ga je v oko, ki se je izlilo. Zdaj pesti Jakoba sodnija, propalež pa se zvija ko gad v precepu. «Vsi vemo, da ga je iz osvete, on pa prisega, da ga ni!» Glas mu je drhtel in korak je zastal.

«Poleg neizrekljive bridkosti, ki mi razjeda srce noč in dan, me mučijo še brezvestni ljudje. Kaj še ni mera polna?» je zastokal. Z dlanjo si je pogladil čelo, zatisnil oči. Veke so mu vtrepetale in — ali sem prav videl? — solza mu je spolzela po licu.

«Kaj vam greni življenje?»

Kakor bi me ne čul, mu je pogled blodil po daljini. Sonce je ugašalo za zlatoognjenimi zavesami. Globoko pod nama je ovijala dolino meglena tenčica. Strehe koč so tonile v motni, srebrni sivini. Bila sva poleg cerkve. V vejevju pozlačene lipe je stokalo in plahutalo, kakor bi prhotal s perotmi vklenjen, umirajoč ptič.

«Samota pretvori človeka v otroka», se je nagloma okrenil ter mi dal roko. Upognjen je pohitel skozi vrata.

Postal sem in se oziral po župnišču, ki je stalo poleg cerkve. Niso me mikale številne vrtnice in ne košate georgine, upal sem le, da ugledam med njimi dekliški obraz. Med napol priprtimi mračnimi oknicami so se sklanjale z oken v medlem odsvitu ognja pojemajoče pelargonije, ondi na skrajnem koncu, na zadnjem oknu pa so se kodrali belozeleni grmički roženkravta. Na enem je usihal zapoznel bledovišnjevi cvet. Ali se ni pravkar skrnil za njim bel, ozek obrazek s črnimi kodri?... Opredoval sem in čakal, toda zaman.

Nič več se ni prikazala.

Drugi in zadnji dan mojega bivanja na gori je prihitela pod noč šumna, vesela družba lovcev; drugi dan je bil določen za velik pogon. Krčmarica in sin sta gospodi komaj za silo postregla. Vodja družine, neki odvetnik, je šel pozdravljat župnika, svojega starega in dobrega prijatelja,

kakor je dejal. «Sijajen bariton! Morda ga boste še čuli», je povzdignil roko proti družbi. In res ga je v dobri pol uri privedel kar za roke. Župniku se je poznalo, da je prišel prav nerad, da mu ni nič za tako družbo. Prisedel je k odvetniku, ki mu je takoj napil. Župnik je prijel samo za kozarec, z ustnicami pa se ni dotaknil ne jedače ne pijače. Zinil ni nobene, odgovarjal je kratko, razmišljeno; šal ni poslušal. Družina pa je postajala glasnejša in vedno bolj razposajena. Trkali so s kozarci, in že je jel oni na vogalu mize, ki je bil najzgovornejši, z napitnico: «Prelepo ime Francelj...» Šlo je po vrsti. Vse oči so se rado vedno zabodle v župnika, kajti že je bil na vrsti on, da po zdravici izpije. Odkimal je z glavo in si prižgal cigareto. Prigovarjali so mu, ga prosili, silili in rotili. Niti nasmehnil se ni. Kakor veneča cvetna čaša bolne bele rože se je odražal njegov obraz med rdečimi, zdravimi in veselja prekipevajočimi lici.

«Zdaj nam morate vi kakšno zapeti», ga je pozval odvetnik. «Živio! Živio! Zapojte nam!» so se glasovi vseh strnili v oglušujoče vpitje. Župnik pa se je dvignil, da bi odšel. Komaj so ga preprosili, da je še ostal. Odslej ga niso več nadlegovali, celo odmikali so se od njega. In tako sem lahko sedel k njemu.

«Vam ne ugaja družba?» sem dejal.

«Vaš suženj sem», se je komaj vidno nasmehnil. «Še pojem naj! Samo v cerkvi še pojem, Bogu in smrti na čast.»

«Zakaj bi ne peli tudi življenju na čast?»

«Življenju na čast?» Bridkost mu je legla na lice. «Slovo mora dati življenju, kdor se povzpne med nebo in zemljo. Nekoč je bilo drugače, nekoč... Zdaj sem leteči golob brez doma.» Zganil se je in se preplašen ozrl po družbi, kakor da se je zbal svojih misli.

«Vi ste nesrečni.» Gola brezsrdnost nas žene, da trgamo zavese, hoteč se poglobiti v vsako skrivnost. Ne bilo bi tako odurno, da sem ga napadel iz zasede.

Zbegano, začudeno me je pogledal, a tedaj mu je strah pred nečim nevidnim, sovražnim, zavrattnim skalil oko, porosil čelo s sragami. Skrčil je pest.

«Nisem nesrečen! Pa ko bi tudi bil, nikomur nič mar. Sam opraviš s seboj.» Ves srdit se je dvignil. Zastavili so mu pot, a je s prstom pokazal na čumnato poleg sobe. Pustili so ga, da je odšel, saj se je od tam moral vrniti. Težko, s kesom v srcu sem ga čakal, da se povrne, pa ga ni bilo več.

Krčmarica nam je povedala, da je sobica prazna, okno pa odprto. *

Dve leti pozneje sem bil zopet v teh krajih. Ko sem hotel v župnišče, so mi povedali, da je župnik že pred pol letom umrl. In da se je silno ljudstva poslavljalo od blagega rajnega. Še iz mesta so prišli duhovniki. Za pogrebom pa je šla tudi vitka, gosposka in vsa v črnino odeta mlada ženska, ki se je prav zadnja ločila od groba. Vaščanje so se ozirali za njo, ko je s sklonjeno glavo in z robcem na ustih hitela z gore.

Dolly Hills:

Ljubimkanje z Margo

«Ali mi hočete napraviti veselje? Pridite jutri k meni na čaj!»

Marga se je nasmehnila in mnogo obetajoče pogledala tujca izpod svojih dolgih trepalnic.

«Zelo ljubeznivi ste, gospodična.»

«Torej pridete?»

«Prav rad.»

Opere je bilo konec in tujec je spremil Margo skozi vežo. Šele dve uri je trajalo njuno znanje, komaj malo več kakor ljubezenska pesem Tristana in Izolde. Po prvem dejanju je stopil v ložo in se iznenada znašel zraven vitke, nežne žene svetlih las. Rokavica, ki je padla na tla, in prošnja za program sta bili uvod. V odmorih sta se pogovarjala v polmraku malega salona zraven lože. On je govoril o njeni obleki, ona o neštetihi malenkostih njegovega poklica. Ona je govorila o svoji osamljenosti. Ko je bilo opere že skoraj konec, je tiho poljubil njeno roko.

«Hvala vam za ta večer», je dejal.

Nasmehnila se je:

«Veselilo me bo, če pridete jutri k meni.»

Dicky Moore je opazil, da mu nekdo že dolgo sledi. Ko se je poslovil od Marge, se je izvil iz teme spet neznanec in šel za njim. Izprva je mislil Dicky, da je to le naključje. Toda daljava med njima je ostala zmeraj ista. Ko se je on ustavil, se je ustavil tudi neznanec. Zato je stopil proti njemu in mu dejal:

«Ali bi mi radi kaj povedali?»

«Da!»

«Le hitro!»

Neznanec je stopil korak nazaj. Videlo se mu je, da je od hitre hoje izmučen.

«Kakor se mi zdi, vas je neka dama povabila jutri popoldne na čaj.»

Dicky ga je debelo pogledal.

«Odkod pa veste?»

«Damo poznam.»

«Ali ste ljubosumni?»

«Nikakor ne! Oženjen sem», je dejal neznanec otožno. «če dvajset let z neko drugo ženo.»

«Kaj vas pa potem ta zadeva zanima?»

«Gospoda bi rad posvaril.»

Dicky Moore ga je postrani pogledal:

«Hvala. Vaših svaril ne potrebujem.»

«Vendar je boljše, če človek že prej izve, kaj ga čaka», je mirno odvrnil neznanec. «Ob petih boste prišli k Margi Simsonovi. Deset minut nato bo nekdo pozvonil. Neki gospod bo stopil v sobo in prinesel račun za dve sto funtov. Dama se bo izgovarjala, da ima le sto funtov doma. Gospod s črnimi lasmi, kratko brado in sivimi naočniki na nosu pa bo odvrnil, da tega ne more sprejeti in da bo zastavljeni nakit prodal. Dama vas bo prosila, da bi ji pomagali. Če ne boste hoteli, bo dobila kar krče. Če tudi to ne bo pomagalo, se bo hotela končati. Tako vam ne bo nič drugega ostalo, kakor da plačate ostalih sto funtov. In s tem bo čajanke konec. Kajti Marga je poštena dama in razburjenje jo bo preveč izmučilo, da bi se še dalje pogovarjala. Vi pojdete, Marga pa bo stopila v sosedno sobo, kjer bo neusmiljenemu izterjevalcu vzela vaših sto funtov. Prav za prav samo osem in devetdeset, ker bo dala dva funta njemu za dobro odigrano vlogo. Izterjevalec je namreč Joe, njen nekdanji sluga.»

Dicky Moore se je čudil in napeto poslušal.
 «Kako pa da poznate tako natanko ves dogodek?»
 «Ker se že dolga leta ponavlja vsak drugi dan.»
 «Kdo vam je pa vse povedal?»
 «Jaz sem Joe.»
 «Vi?»
 «Da, jaz igram upnika.»
 «Zakaj ste mi pa potem to povedali?»
 Tujec je stopil bliže:
 «Ker je pet funtov več kakor dva. In upam, da mi boste radi dali toliko, če me jutri popoldne ne bo z računom.»

Dicky Moore se je nasmehnil:
 «In če vas razočaram?»
 Tujec pa je mirno odvrnil:
 «To se mi zdi nemogoče. Marga Simsonova je preveč pametna dama. Zmeraj vabi samo moške, o katerih ve, da so resnični gentlemani.»

Drugi dan ob petih popoldne je pil Dicky Moore čaj pri gospe Margi Simsonovi. Deset minut po njegovem prihodu je pozvonilo. Vstopil je srednje visok gospod s črnimi lasmi in kratko brado. Na nosu so mu sedeli sivi naočniki.

«Prihajam zaradi tistih dve sto funtov, gospa», je dejal.

Marga je stopila k pisalni mizi, vzela iz kasete pet bankovcev po dvajset funtov in jih položila na mizo.
 «Danes žal nimam več denarja. Pridite spet čez nekaj dni.»

«Zelo žal mi je. Ne bo mogoče. Potem bi moral...»

Dicky Moore je vstal in dejal:

«Dovolite mi, gospa, da dodam manjkajoči znesek.»

«Toda —»

«Prav zelo mi ustrezete, če sprejmete mojo prošnjo.»

«Če vztrajate pri tem...»

Dicky Moore je vzel iz svoje denarnice sto funtov in jih položil na mizo. Unnik je vzel dve sto funtov, hitro pozdravil in zapustil sobo. Tudi Dicky Moore je stopil k vratom.

«Gospa,» je dejal, «veselilo me je, da sem se z vami spoznal. Žal pa mi čas prepoveduje, da bi vas še nadalje zadrževal.»

Marga je molče slonela pri oknu. Ko so se vrata za Dickyjem zaprla, se je tiho nasmehnila in stopila v sosedno sobo. Soba je bila prazna.

«Joe, Joel» je poklicala.

Nič odgovora.

«Joel, Joel»

Nič.

Še poslednjič je poklicala, to pot že precej glasno. Joeta ni bilo.

Deset minut nato je stopil Dicky Moore v neko majhno kavarno. Pri mizi v kotu je sedel njegov prijatelj Charlie in mu pomignil, naj pride bliže. Zraven sebe je imel zavitek, iz katerega se je prav dobro videla črna lasulja in sivi naočniki.

«Denar je bil lahko prislužen», je dejal. «Tu imaš svoj stotak? Drugega bova pa razdelila, kaj?»

Dicky Moore je prikimal:

«Z veseljem! Tistih pet funtov za Joeta, ki je ostal danes doma, bom jaz sam utrpel. Svojo vlogo si imenitno odigral.»

«Marga je res lepa. Skoraj mi je bilo hudo zanjo.»

Dicky Moore pa se je brezskrbno nasmehnil:

«Tako lahek poklic ima», si je dejal. «Zakaj bi tudi enkrat ne imela stroškov?»

Musek Vitko:

Grob števil. 123

Doma jih je osem, ki stradajo. Žena je v drugem stanu, in kmalu bo devet lačnih ust vpilo: «Kruha, kruha!»

Žena je skoraj naga. Na cesto se sploh že leto dni ne prikaže več. Kaj hoče! Ve, da govore okrog, da je pri njih revščina — a pokazati neče, da je tako hudo. Zgražali bi se, ko bi se prikazala v raztrganem krilu in jopici na cesti.

Janeza je vse to pretreslo, ko je prihajal proti večeru ves izmučen in izpit domov. Zinil ni nobene.

Snoči ga je hudo prišla ta revščina. Nekaj časa je topo gledal na kopico otrok, ki se je gnetla okoli njega in prosila: «Kruha! Kruha! Kruha!» Najmanjši, Franček, je iztezal svoje ročice in vpil z jokajočim glasom: «Tata, kruha — lačen!»

Solza mu je zdrknila po licu in odšel je ven.

Ni ga bilo več nazaj.

Zjutraj so ga našli obešenega na podstrešju, vsega višnjevga v obraz...

Natihoma so ga zavlekli v mrtvašnico. Zdravnik ga je razrezal in zmetal brezoblično gmoto mesa v črno prepleškano, iz neobdelanih desk zbito krsto.

Krsto so zabili takoj, ko je zdravnik odšel. Grobar je prinesel od nekod majhen košček sveče in jo prižgal na krsti. Potem je odšel tudi on in zaklenil mrtvašnico.

Tako je Janez ležal sam — samo sveča je ugašala na njegovih krsti.

Popoldne je prišla žena, oblečena v staro in razcefrano žametasto krilo in rdečo bluzo, ki je že izgubljala barvo in ki si jo je bila izposodila od sorodnice, z deco pred mrtvašnico. Čakati so morali grobarja, da jim je odklenil.

Mali so nekaj časa nemo zrl v stara, razbita, rjava vrata. Franček, ki ga je držala ona na rokah, je začel jokati in kričati: «Tata! Tata!» da se je razlegalo po tistem pokopališču tja do ponosnih granitnih spomenikov, ki so se dvigali nad grobnicami bogatašev.

Srednja dva otroka sta skozi priprto okno opazovala svečo, ki je v zadnjih utripih ugašala, in vosek, ki je v drobnih črtah polzel po črni krsti navzdol...

Prišel je grobar in pripeljal od nekod samokolnico, ki je cvilila in se mešala z jokom uboge žene in dece pred mrtvašnico.

Odprl je vrata. Žena je vstopila. Padla je na kolena in z deco zakričala: «Jezus — ata — tata!»

Grobar je odrinil ženo in vzdignil sam krsto. Odnese jo je ven in jo položil na samokolnico. Samokolnica je še bolj cvilila in preglašala jok deveterih, ki so stopali v tem žalostnem sprevodu.

Zapeljal je krsto mimo grobnic, kjer se je košatilo bogastvo: marmor, rože, rože, rože... tja v kot, kamor so pokopavali samomorilce.

Tam je čakal grobarjev sin.

Dvignila sta krsto in jo spustila v grob.

Žena je omahnila.

Otroci so zavpili: «Aata — taaata!»

Na krsto so zamolklo padale grude trde, ilovnate prsti.

Ko se je žena zavedela, je bil grob že zasut.

Grobar je zasadil na grob križ s številko 123 in odšel s sinom...

Žena je pokleknila. Okrog nje so klečali otroci — pod srcem se je oglašal deveti — in molili ob grobu brez sveč — brez venca — brez rož...

Potem so odšli.

Janez je pa zopet ostal sam, sedaj celo brez sveče, ki bi ugašala nad njegovim grobom...

(Nadaljevanje.)

Leben se je začudeno ozrl v Dolinarjevo. Saj mu je ta ženska doslej še vedno, odkar se poznata, ugovarjala in pobijala njegove trditve s posmehljivo gotovostjo. Vrgel je ogorek cigarete v pepelnik in mnogo mileje nadaljeval, obrujen proti Kolenčevi: «Gospodična! Ali ste vi že kdaj kot osemnajstletna mlada ženska tavalila v jesenskem deževju po večjem mestu s prijetno zavestjo, da vas, če krenete domov, čaka tam zatohla, nezakurjena luknja? Lačni ste, komaj malenkost ste pojedli snoči, denarja nimate, za instrukcije dobite šele pojutrišnjem denar, nimate človeka, ki bi vam kaj posodil, tam, kjer ste pred pol ure poučevali, so se ravno spravljal k popoldanski kavi, vas niso povabili, ker taki ljudje pač ne mislijo, da utegnute biti lačni. Ljudje vas nimajo radi, ker imate to lepo navado, da se ne marate nikomur klanjati, ker ne znate v nobeni sili življenja biti diplomat, ampak vselej bleknete tisto, kar si mislite. Svet se vam je že zagnusil, spoznali ste že vso hinavščino, laž in samoljubje med svojimi tovariši, pri svojih neusmiljenih 'dobrotnikih', ljubeznivi ste bili, pa so vas prezirali, bili ste uslužni, pa so vas omalovaževali, delali ste, pa so vas ogoljufali za plačilo, veste, da ste bistrejše glave od marsikoga, pa vam odrekajo še tisti konček vaše pameti, mladi ste — ne vem sicer, ali so tudi mlade ženske take — ljubezni željni in vas izpodrine s peklensko doslednostjo vedno srečnejši tekmeč, ki se ne prereka toliko z življenjem kakor vi, ki se zna klanjati, ki zna vse in zmore vse, česar vi ne zmorete, sami ste, nikogar nimate, ki bi vam hotel pomagati in bi za to pomoč ne terjal od vas pasjeponižne hvaležnosti, glejte, gospodična, vse to je hudo, a najhujši izmed vsega je — glad. In zavoljo tega gladu boste morali ali prodati samega sebe, zaradi njega boste morali, če ne bo drugače, postati tudi pasjeponižna šlevica, da vas bodo drugi še bolj prezirali in poniževali. Morda, če ste močnejše nature človek, se tega vsega lahko otesete in si priskrbite močan podstavek z napisom: 'Piši me v uh, kdor me hoče!' — sicer vas pa taki doživljaji lahko čisto podrejo, ako vas ne, vas pa zamajejo toliko, da se nanje rajši ne spominjate.»

Leben si je oddehnil in si poiskal iz doze novo, mehko cigareto. Razburil se je bil in roke so se mu nalahno tresle.

«Vi pa ste se gotovo hoteli streljati zaradi kakšne nesrečne ljubezni, kaj?» je vprašala Dolinarjeva v mučni molki, ki je nastal po dolgem Lebnovem govoru.

«Tudi to!» je pritrdil Janko in se smejal Dolinarjevi v vprašujoče oči. Še vedno mu je bil neprijeten njen prodirajoči pogled. Rad bi se ga bil iznebil, kakor bi se bil iznebil kakšne druge predrznosti, a zavedal se je, da bi se le sam blamiral, ako bi jo morda skušal tako zavriniti.

«Prav zaradi tega pravim in trdim, da je mladost lepa. Ali ni morda lepa dijaška zaljubljenost — tista nežna čustva...»

«No, no, no, Vlado — le ne te zarjavele sentimentalnosti! Kar je gospod učitelj povedal, to vsekakor priznavam, in dasi sam kaj takega nisem doživel, bi mogoče razumeti, da bi tak človek zgrabil za kakršno si bodi orožje in ubijal svoje 'ljube' bližnje... a te naše zaljubljenosti in sentimentalne laži pa kar pustimo. Prav, če so se nam zdele takrat lepe in zanimive, če jih pa gledamo v luči sedanosti, so gotovo malo smešne in avšaste.»

«Nič. Čustva so čustva...» je začel Majhen iznova.

«Molči, Majhen! Gospoda doktorja ženirajo ta tvoja čustva, povej rajši kaj o sedanji svoji čustvenosti...» je zavila Dolinarjeva zelo porogljivo.

Sedaj se je zagovarjal Janko. A njegov zagovor ni bil niti toliko tehten, da bi bil postarni in kratkovidni Berti Dolinarjevi splahnel porogljivi nasmešek na ustnih in v očeh.

Tudi pri drugih mizah je bilo živahno. Mladi so se pogovarjali o bodočih plesnih vajah, o politiki in o dekletih. Pri mizi prvakov pa so se, preden je Janko prišel, živahno prepirali o silo zanimivem predmetu, in sicer o tem, kako se nosijo gumbi na hlačah. Doktor Ciril Bende je trdil, da jih sme nositi dobro oblečen gospod le na notranji strani, ker je grdo in nemoderno, če zapenjamo naramnice na gumbe, ki so prišiti zunaj pasu. Vilko Verderber, ki bi bil ugovarjal že zaradi ugovarjanja samega, pa je skušal navzočne prepričati, da zahteva moderni kroj gumbe na zunanji strani pasu.

Doslej sta govorila še sama. Drugi so ju le modro poslušali. Ko sta se že precej ogrela, sta preskočila od gumbov na kroj oblek in odtod na krojače. Potem sta se pričela prerekati, katera vrsta sukna je boljša, in odtod ni bilo več daleč do trgovcev, ki so, sluteči bližajočo se nevarnost, bili takoj pripravljeni, da povedo svoje misli.

Debeli Gobec in visoki Gobeždar, ki si je nabral v Podgorici lepo premoženje, avto in še kopicico dobro naloženega denarja, sta se oba razhudila in vnel se je živahen prepireček, ki je obetal, da ga ne bo še tako hitro konec. Prisluhnilo so tudi trgovski sotrudniki od drugih miz in preko njih so se z opazkami vmešavali tudi «bančni fantje».

Medtem je vstopil Janko.

Namah je bilo prerekanja konec.

Glave, ki so se bile v začetku sklonile za toliko naprej, da je vsak slišal, da je mladi tujec novi doktor v bolnišnici, so se spet razmeknile vsaka na svoj običajni prostor, in oči so ocenjujoče ošvignile Janka, ki se je bil usedel k učiteljski mizi.

Vilko Verderber, tisti, ki je bil malo prej na hitro dejal: «Domišljava roba!», je takoj izpremenil svojo sodbo, kajti od doktorja Bendeta je bil ujel, da je mladi doktor «Triglav», Bende se ga je spominjal z nekega plesa. «Triglav», to je slovensko akademsko društvo, «Triglav» pa je bil za Verderberja pojem, ki je zanj prijel, kadar je mogel. Koliko sta se zaradi tega že prerekala z Bendetom, ki je bil tudi starešina iste organizacije. Bil je še v Gradcu, ko so «Triglavani» tudi druge slovenske dijake, ki so se šolali na višjih strokovnih šolah, katerim sicer ne gre stopnja univerze, sprejemali kot goste z znižano članarino in s pravico, da smejo nositi društveni trak. Eden teh je bil Verderber, ki se je za doktorja Bendeta okus in jezo veliko preveč ponašal z naslovom triglavanskega starešine.

«Glej ga, brata Triglavana! S tem se moram takoj seznaniti!» je dejal Verderber in si mel roke.

«Glej ga no! Kolikokrat ti bom še moral reči, da se nimaš pravice šteti med starešine našega društva. Nimaš pravice in je ne dobiš! Priposestvuješ je tudi ne, in če se sto let delaš, kakor da jo imaš, razumeš! Saj vam je znana vsa ta reč, kajne, gospoda?»

Verderber je planil, kakor bi ga bil udaril. Z vsem svojim kratkim, a precej obilnim životom se je nagnil preko mize in pričel rohneti v Bendeta. Ta mu seveda ni ostal nobenega odgovora dolžan, in tisti, ki so ju poslušali, bi se bili lahko imenitno zabavali, ako bi obeh previsoko ne cenili. Tako pa se je zabaval le inženjer Marn, računski svetnik Zeč pa ju sploh ni poslušal, ker je ogledoval še vedno prišleca.

Medtem ko se je Janko zagovarjal in branil proti Dolinarjevi, sta se Bende in Verderber pogovarjala že daleč zunaj mej lepega vedenja, in bogve, kakšen bi bil konec, ako bi ju ne bil zdramil Majhnov klic:

«Ančka — liter ljutomeržana!»

Oba sta se obrnila proti učiteljski mizi, in ker so se pogledi srečali, se je Majhen malo poklonil in rekel, kakor bi se hotel opravičiti: «... da proslavimo prihod našega dičnega doktorja!»

«Na veselo dobrodošlico!» je nazdravil takoj Verderber, in Janko se je zahvalil s poklonom.

«Na dober pričetek gospodu kolegi s sosedne fakultete!» je nazdravil tudi Bende, in trgovca si nista mogla kaj, da bi se tudi ne pridružila z «živio!» in pokloni. Marn in Zeč sta se priljudno smehljala, le ravnatelj Kambič ni dvignil kozarca, ampak je Janka le zviška ošinil z ostrim pogledom.

Majhen pa je bil že preveč navdušen. Videl je razpoloženje gospodov «prvakov» in jih je povabil:

«Ko bi smel...»

«Seveda, Vlado, kar bliže, mize skupaj, kaj bi se gledali! Moje ime je Vilko Verderber — tudi jaz sem bil Triglavan...»

Kar naenkrat se je znašel Janko v veliki družbi smehljajočih se ljudi. Prejšnja družba se je pomešala z novo, le Dolinarjeva je v zmedu rokovanja in predstavljanja ušla. Janko je ni pogrešil, saj tudi ni utegnil. Kraj njega je sedaj sedel Vilko Verderber, in ta je imel mnogo vprašati, še več pa sam pripovedovati. Kolenčeva je sedela na kraju mize poleg Lebna, Majhen pa je svojemu ravnatelju nekaj važno pripovedoval. Janko si je med Verderberjevim pripovedovanjem ogledoval svojo soseščino.

Videl je debelega, navidez zelo dobrodušnega trgovca Gobca, poleg njega gospoda veletrovca Gobeždarja, precej samozavestnega malomestnega mogočnjaka, ki je ljubezniv le proti tisočakom, ponižen proti večjim mogotcem kakor je on sam, vljuden proti manjšim strankam, sicer pa nedostopen in visok. Najbrže prav dober trgovec za svojo korist. Kmetje iz podgoriške okolice pa so radi kupovali, a namesto z denarjem, so ponajveč kupovali s svojimi pridelki in z lesom. Kaj lep dobiček so nesle lesne pravde tudi advokatu Bendetu. Sicer se je pa tudi Verderber lahko šopiril po Podgorici. Kmetje so si radi izposojali denar, in stari Šribar, vodja mestne hranilnice, je bil čudak. Ako je hotel kdo deset tisoč, je vprašal: «Čemu jih potrebuješ?» In ko je po dolgem pričkanju zvedel, zakaj in kako, jih je dal kvečjemu šest, se jezil in strašil, češ, na kant prideš, če boš po nepotrebnem denar zafrčkaval, namesto nove strehe si rajši staro popravi in plačaj v redu zavarovalnino, nikar da si kupuješ preko mešetarja in od neznanega prevejanca novega konja. Tak je bil stari Šribar, ki je vse svoje življenje prebil v Podgorici in poznal vsako kmetijo v okraju, vedel za vsakega bajtarja, za število njegovih dolgov in za vsak kos travnika ali gozda, ki se je držal bajte. Verderber

pa je rad posojal na menico z dobrimi poroki, še rajši pa na prvo mesto v zemljiški knjigi, Bende in njegov tovariš Žnidar pa se nista branila poslov, ki so iz takih posojil po navadi že leto ali dve pozneje sledili.

Tega seveda Janko ni vedel, on je že obkrožil vso družbo z očmi in skušal postaviti duševne diagnoze. Verderber je bil menda opazil, da ga njegov sosed ne poslušja dovolj pazljivo, zato ga je prijel za reverje na suknji in mu trobil prav v obraz, kar mu je hotel povedati, in Janko se je moral vdati. Potem so začeli romati litri na mizo, sosedne mize so se izpraznile, nekateri so prisedli k veliki družbi. Pričelo se je petje, debatiranje, kričanje in lumanje, kakor je bilo v Podgorici običajno, in je trajalo dolgo preko polnoči.

Močno okajeni so se poslavljali pred vrati gostilne. Bila je jasna, hladna jesenska noč. Anamarija Kolenčeva se je zagledala v zvezde, ki so visoko gori sijale iz teme. Njenega lakta se je oklepal Vlado Majhen, majavo je stopal poleg nje in mrmral nerazumljive besede predse. Bil je pijan. Že spet!

Vedela je, kako težko se bo rešila njegove roke in da jo bo prav gotovo spet hotel poljubljati, dasi mu je bila že davno rekla, da ne mara njegovih poljubov, če tako zelo diše po vinu.

«Čakaj, da odklenem!» mu je velela, ko sta prišla pred nizko hišico v podgoriški ulici, kjer je Anamarija stanovala pri starejši gospodični.

Odklenila je in, še preden jo je mogel Majhen prijeti za ramo, izginila za vrati in jih od znotraj zaklenila. «Lahko noč, Vlado — le dobro se nasp!» je še rekla, da se je komaj slišalo skozi vrata, potem pa je čul Majhen le še, kako so se zaprla v hiši vrata njene sobe.

Tako se ga ni bila še nikoli iznebila. Majhen je jezen stopil k oknu, a tudi to je bilo zagrnjeno od znotraj z debelo, neprosojno zaveso in trdo zaprto. To je pa že preneumno! Saj je vendar njegovo dekle, pa tako dela z njim! Kaj naj to pomeni? Se ga mar hoče za vedno iznebiti? Tudi prav! Poklical je: «Anamarija!» Nič odgovora. Tudi prav! Pa grem! In šel je. A med potjo mu je postalo težko in smilil se je samemu sebi. Tako zapuščenega se je čutil in premišljal in koval je že ganljive besede, s katerimi bo jutri ljubici očital njeno brezsrčno početje. Potem pa je šel domov, se tam slekel in legel v postelj. Zaspal pa ni takoj, ker se mu je zdelo, da se postelj vrti in dviga med vrtenjem do stropa in spet nazaj, in moral je, opotekaje se, še enkrat vstati.

Šele potem je zaspal.

Anamarija Kolenčeva je slišala njegove oddaljujoče se korake. Tedaj šele je prižgala luč.

Soba je bila majhna, zelo majhna, a zelo domača. Vse čedno pospravljeno, udobno in prijazno.

Anamarija je legla. Pripravljeno knjigo je odrinila in ugasila luč. Zatisnila je oči, da bi zaspala.

Vedno iznova se ji je zagabila Vladkova pijanost. Tega mu ni hotela očitno pokazati, ker ga je imela zelo rada.

Zbogom neharna dušo, zbogom oj tisočkrat, sada je došla ura, treba se razstati.

Na levo strani kraj srca —
leži mi težka ranica.....

Slišala je to pesem lani v Dalmaciji, zvenela je tako zelo slovensko.

Vlado se je nikdar ne bo naučil. Sicer pa je on pevec le za gostilno. Imel je sicer posluh, saj je lepo igral na gosli, a s svojim sirovim glasom je vselej pokvaril sladkost melodije, zadušil vse tisto, kar daje glasu milino in izdaja najtajnejše tresljaje srca in kar se ne da dopovedati z besedami. (Dalje prihodnjic.)

ŽENSKE V EKSTAZI

Menjavajoča se občutja izpreminjajo pri ženskah izraz obličja.

Že iz vsakdanjega življenja vemo, da se ženske laže razburjajo od moških. Njihov živčni sestav je znatno občutljivejši od moškega; zato se dogaja, da močneje sprejemajo posamezne dojme, ali z drugimi besedami, da se jih vznemirjenje hitreje polasti. Te nagnjenosti žensk sicer ne moremo zmerom šteti za njihovo lastnost, ali vendar predstavlja v večini primerov značilno črto ženske narave. Znati se navdušiti, v življenju mnogo pomeni. Res je, da utegne biti človeku škodljivo, če se navdušuje tudi za najbolj vsakdanje stvari; a ženskam to do neke meje izpregledujejo in jim n. pr. ne zamerijo, ako se razburjajo in navdušujejo v kaki trgovini pri kupovanju blaga za svoje obleke.

Ce so karte dobre, je ženska hitro vznemirjena.

Moški pogosto zataji svoje navdušenje in ga ne pokaže, boječ se, da ne bi bil smešen v očeh drugih ljudi; kadar je pa ženska vznemirjena, se vsa preda svojemu navdušenju in ne gleda na to, kakšen vtis bodo o njej dobili tisti, ki jo opazujejo. S tem nočemo reči, da bi ženska v vznemirjenem stanju izgubila le količino svojega estetskega dojma. Narobe, mnogo je primerov, da se ženski obraz v zanosu popolnoma izpremeni in postane še lepši. Vobče se vznemirjenje ženske vidno izraža na obličju.

Pri ženi, ki se n. pr. udejstvuje v sportu, lahko opazujete, koliko izraza dobi njeno obličje, kadar se navdu-

šuje ali pa razburja. Predvsem pa izraža njen obraz popolno doživetje uspeha ali poraza.

Vznemirjenje ženske še laže opazujemo pri igralkah-umetnicah. Igralka ali pianistka se bo s takim navdušenjem predala izvajanju svoje vloge ali izvajanju svojega sporeda in se bo tako vživela v delo, ki ga mora pripraviti do izraza, da se ji pri tem obraz popolnoma izpremeni in se

Žena pri sportu.

Tudi pri nakupovanju se ženske razburjajo.

Najpogosteje lahko vidimo žene-umetnice v ekstazi.

zrcali na njem nekaj nevsakdanjega, nekaj, kar je samo po sebi odsev umetnosti. Nesmrtna plesalka Ana Pavlovna n. pr. je bila pri svojih nastopih v neprestani ekstazi. Tisti, ki so imeli srečo, da so kedaj videli njen ples, z vso pravico trdijo, da ne pomnijo ženske, ki bi se znala tako popolnoma otresti svoje osebnosti. Vse njeno bitje je bilo izraz velikega navdušenja za umetnost.

A tudi ženski, ki ne služijo umetnosti, se mnogokrat polasti vznemirjenje. Naj bodo ta vznemirjenja majhna ali velika, vsakako pustijo za nekaj trenutkov sledove na ženskem obrazu. Taka vznemirjenja lahko opazujemo pri ženskah, kadar sedejo za igralno mizo in ogledujejo dobljene karte, kadar berejo pismo, ki jim prinaša veselo vest, kadar ogledujejo svojega otroka, ki ga nekaj časa niso videle, kadar poslušajo glasbo ali kadar gledajo kako lepo sliko.

Nekatere ženske pa sploh ne poznajo vznemirjenja in so ravnodušne nasproti vsem dojmom. Te so vsakako izjeme. Prava ženska — naj bo omikana in negovana ali preprosta ženska s kmetov — doživlja vznemirjenja, ki prihajajo iz dna njene duše. To je njena narava.

Človek in domače živali

(Indijska pravljica.)

Ko je veliki Brahma ustvaril svet, je jel premišljevali, kako dolgo življensko dobo naj odmeri ljudem in živalim. Naposled se je odločil in podaril vsem bitjem od slona navzdol preko človeka do najmanjše mušice štirideset božanskih minut, to je, štirideset let življenja.

Ko je bilo človeku devet in trideset let, je postal žalosten, ker je vedel, da bo samo še leto dni lahko užival svet in vse njegove krasote. Vroče solze so mu tekale po licih, in jel je tožiti svojim domačim živalim:

«Zdaj, ko sem si sezidal hišo in pripravil dovolj polja in gozdov, zdaj, ko bi mi življenje lahko mirno in lepo teklo dalje, zdaj, ko se mi ne bi bilo treba več mučiti od zore do mraka in od mraka do dne, zdaj bom moral umreti, ne da bi užival sadove svojega dela! Še nekaj mesecev mi je dano živeti, potlej me bo objela Nirvana! Kako nesrečen sem! Joj, kako sem nesrečen!»

«Dragi gospodar,» je rekel modri konj, «ne vem sicer, ali je življenje po štiridesetem letu še lepo... Zase vem, da mi ni prineslo življenje nič lepega. Zmerom sem imel le težko delo in malo počitka. Marsikdaj je počil bič in me ošvrknil po hrbtu. Hrane je bilo malo in prostosti nobene. Drage volje sem ti pripravil odstopiti deset let svojega življenja in prepričan sem, da je to zame dobro!»

«I—a, prav imaš,» je rekel dobrodušni osel in zamišljeno pomahal z dolgimi uhlji, «i—a, meni se prav tako slabo godi kakor tovarišu konju. Težke vreče moram nositi, udarcev dobim več kakor hrane: takšno je bilo moje življenje doslej. In ker se tudi v prihodnosti nimam nadejati boljšega, ti rad podarim deset let svojega življenja.» Tako je dejal pridni dolgouhec.

In zdaj je priskočil pes. Veselo je mahal z repom in hitel lizati gospodarju roko. «Kar znata konj

in osel, to znam tudi jaz, moj dobri gospodar; nočem ostati za njima. Kaj bi tudi počel brez tebe na tem svetu? Morda bi se mi potem še slabše godilo kakor zdaj; noč in dan ležati na straži, glodati kosti, ki se jih nič več mesa ne drži, v mrzlem pesjaku ležati in potem še udarce prenašati — uuuu! Iz srca rad ti tudi jaz odstopim deset let in vesel sem, da si prihranim deset let trpljenja.»

Brahma je uslišal želje dobrih živali, ki so bile pametnejše od človeka. Ta živi zdaj sedemdeset let. Prvih štirideset let se ubija kakor črno živinče in zapravlja zdravje, da bi si prislužil kar največ denarja. V naslednjih dvajsetih letih zapravlja svoj denar, da bi si spet pridobil zdravje, in v zadnjih desetih letih, ko nima več ne denarja ne zdravja, živi pasje življenje.

In če mu podari Brahma izjemoma osemdeset let življenja, obžaluje človek, da ni s štiridesetimi leti umrl, namestu da je sprejel darilo prijaznih in oh, tako modrih živali!

Rešitev uganke iz št. 11

Rešitev zlogovnice.

Živka, Ema, Nada, Angela, Ivanka, Neda, Dorica, Olga, Marija, List se imenuje «Žena in dom».

Rešitev ugank iz št. 1

Rešitev uganke.

Rana ura zlata ura.

Rešitev zlogovnice.

Pavel
Emil
Tone Peter
Egon
Rafael

Rešitev novih ugank.

Kako pride riba do žabe?

r i b a
b i b a
b a b a
ž a b a

Kako pride osel do sena?

o s e l
s a l o
s e l o
s e n o

Rešitev magičnega kvadrata.

2. rima, 3. smel, 4. tale.

Nove uganke

Računska naloga.

Izreži iz lepenke devet četverkotnikov in jih zaznamuj s številkami: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Zdaj sestavi iz

njih četverkotnik, in sicer tako, da pridejo v vsako vrsto po trije četverkotniki, ki so zaznamovani s številkami. Če potem sešteješ številke od desne proti levi (ali narobe) in od zgoraj navzdol, počez ali pa navzkriž, moraš zmerom dobiti vsoto 15. Za pomoč ti povemo, da mora ležati četverkotnik, ki je zaznamovan s številko 5, v sredini. Rešitev objavimo v prihodnji številki.

Zgodbica za bistre glavice.

Nekje na svetu raste čudovit gozd, kjer ni še nikoli hodil človek. Tja se je napotil osel, kmalu mu je postalo dolgčas in jel je vzdihovati: «Ko bi vsaj vedel, kje leži lisica, ki tod kraljuje?» Pogledal je v votlino, ki je bila pred njim, tudi tam je ni

našel. Zdajci je pa zagledal lisičjo dlako in spet začel upati, da bo našel lisico. Toda ves njegov up je bil zaman, in tako se je nazadnje vendarle odločil in ostavil pusti gozd.

Pozor! V zgornji zgodbi je skrit star slovenski pregovor. Kdo ga najde? Rešitev objavimo v prihodnji številki.

Magični lik.

r r r r f. poganjek
s s s s 2. zakrament
b p k t 3. člen roke
t t t t 4. mesto v Italiji

Šale za naše male

Bumček je dobil novega učitelja. Oče vpraša Bumčka, kako mu novi učitelj ugaja.

«Nu, saj je videti prav prijazen, le podoba je, da ne ve mnogo, zmerom nas izprašuje!»

«Bumček, tukaj imaš dve jabolki. Eno daj Majdi, drugo pa sam pojey!»

«Mamica, ali ne bi hotela rajši dati jabolk Majdi, da ju ona razdeli?»

«Zakaj?» vpraša mamica.

«Če jaz razdelim jabolki, ji bom moral dati večje. Če bo pa ona delila, si bo gotovo oddržala manjše!»

Mojcina mamica je precej debela. Ondan je stala pred zrcalom in tožila prijateljici:

«Tako debela sem! Kaj naj storim?»

Mojca se tiho privije k mamici in pravi:

«Nič ne de, če si debela, mamica, saj je rekel stric, da je debelost veliko vredna!»

«Kdaj je stric tako rekel?» se začudi mamica.

«Ondan, ko je povedal, da je kupil debelega prasička!»

Bumčkova sestra Mojca hodi v prvi razred osnovne šole. V šoli je pridna, in učiteljica jo ima zelo rada, samo računanje ji dela velike preglavice.

«Mojca, res ne vem, zakaj ti gre računanje tako težko v glavo!» jo pokara učiteljica. «Česa pa ne razumeš?»

«Poglejte, gospodična, ondan ste nam povedali, da je šest in tri devet, danes ste pa trdili, da je štiri in pet devet. Zdaj pa res ne vem, ali naj si zapomnim prvo ali drugo!» začeb-lja Mojca.

Bumček in Mojca sta se sprla.

«Da veš,» pravi užaljena Mojca, «če se mi bo še kdaj sanjalo o tebi, da si govoril z menoj, te nabijem!»

Nekaj za deklice

Veliko ljubkih reči si lahko napravite iz orehovih lupin. Važno je, da so lupine cele, zato morate pazljivo tretji orehe.

Na sliki vidite blazinico za igle. Orehovo lupino napolnimo z žaganjem ali z bato. Čez bato napnemo krpico starega žameta, ki ga z robovi prilepimo v orehovo lupino. Ali naša blazinica ni mična?

Druga slika vam kaže majhno zibelko za punčko. Ogradje, ki je na sliki zaznamovano s križcem, napra-

vimo iz žice. V ogradje položimo orehovo lupino, ki jo napolnimo z bato in pokrijemo z «odejo». Iz ostan-kov čipk si pa napravimo ljubke za-store, in že je zibelka gotova.

V sobico za punčko

naredimo iz škatlic za vžigalice zdaj še uro na muho. Muha visi na vodoravno zabodeni betičarki, na kateri sta nataknjena tudi oba premična kazalca. Sobica za punčko pa seveda tudi ne sme biti brez slik. Iz lepenke izrežemo okvir in prilepimo nanj od ozadaj kakršnokoli sličico, ob zgornjem koncu okvira pa naredimo dve luknjici, skozi kateri potegnemo vrvc, da sliko lahko obesimo. Tako imamo za punčkinu sobico narejeno vso opravo iz škatlic za vžigalice.

Kotiček tete Mine

Dragi otroci!

Nedavno tega me je obiskala siromašna ženica. Pripovedovala mi je, da ji je mož umrl in da s težavo in muko preživlja svoje tri otroke. Ves dan dela in se muči, zasluži pa komaj toliko, da utolaži svojim malčkom glad. In potem mi je jela pripovedovati o svoji najmlajši hčerki Mimici, ki ima šele tri leta. «Ta je moj solnček. Ves dan se smeje. In kadar vidi, da sem žalostna, pride k meni, me poboža po licih in mi pravi: 'Nic žalostna ne bodi, mamica, saj te ima Mimica lada! Ko bom velika, ti bom kupila lepo hiso in ldeco zogo!' Povem vam, kadar mi Mimica tako govori, mi je kar laže pri srcu!»

Morda so tudi vaše mamice časih žalostne. Časi so težki, zasluzka in dela je malo. Ali se kdaj spomnite, da bi jih lahko potolažili s prijazno, ljubo besedo? Poizkusite enkrat in videli boste, kako vas bo mamica prsrčno stisnila na svoje srce.

Srčno vas vse pozdravlja vaš

teta Mina.

Socialni ženski poklici.

Ob koncu vsakega šolskega leta je vedno toliko in toliko deklet prostih šolskega pouka. Že zdaj moramo misliti, kakšen poklic si bodo ta dekleta izbrala. Prav v teh časih je to vprašanje še posebno pereče, ker so vsi uradi prenapolnjeni in ker že skoraj ni poklica, ki ne bi imel toliko in toliko brezposelnih. Opozoriti vas hočemo na nekatere socialne poklice, ki bi se lahko tudi pri nas ustanovili.

Pri nas imamo dovolj ženskih društev, ki bi se lahko zavzela in ki se tudi zavzemajo za siromašne sloje. Ta društva sporočajo potem občinskim uradom, katera družina je v resnici potrebna podpore. Da bi se taki primeri lahko ugotovili, bi morali imeti večji občinski uradi izobražene ženske, ki bi se na svoje oči prepričale o dejanskem stanju prosilca. Taka ženska bi si morala ogledati stanovanje prosilca, ali je dovolj higienski, ali je sploh higienski in vredno človeka, v kakšnem stanju je žena prosilca, v kakšnem stanju so otroci, ali so zdravi, ali so vsaj toliko oblečeni in obuti, da se lahko izpostavijo vsem letnim časom, in tako dalje. Pravilno bi bilo, da bi prosilce šele tedaj dobil podporo, ko predloži »zaščitna sestra« strokovnjaški izvid občinskemu uradu.

Ta poklic bi bil kakor nalašč ustvarjen za žensko. Pomagal bi vsaj nekaterim do skromnega zaslužka, hkrati bi se pa preprečilo s tem vsakršno izkoriščanje bednostnih fondov. Tako bi le resnično potrebni dobili podporo.

Okrutnost dobrote.

Neverjetno se vam bo zdelo, a vendar je tako: najčudovitejši del človeške tragedije je način, kako s svojo dobroto kvarimo drugim življenje. Naša najboljša prepričanja nam služijo v to, da ponižujemo svoje duše, namestu da bi jih dvigali.

Koliko nepotrebne gorja povzročamo na primer s svojimi nezmisljivimi zahtevami do svoje okolice! Namestu da bi svoje prijatelje ljubili takšne, kakršni so, in se jih veselili kot takšnih, se žalostimo, ker niso takšni, kakršni bi lahko bili; in s tem jih uničujemo. Marsikatera mati, ki je svojim otrokom

neprestano dopovedovala, kakšni bi morali biti, je naposled doživela, da so se ji otroci odtujili. Največ zakonov se ne razdere zaradi takih in takih lastnosti moža ali žene, ampak zaradi zahtev drugega proti drugemu, kakšen naj bi bil.

Če se staršem ne posreči premagati svojih prepričanj in se vživeti v resničnost svojih otrok, si bodo otroci kmalu želeli proč od njih. Nihče ni za otroka tako nemogoč kakor oče ali pa mati, ki imata neprestano svoje nazore in svoja prepričanja na jeziku. Otrok se bo odtujil očetu in materi in se bo oklenil počestnih otrok, sošolcev in sošolk, iz edinega vzroka, ker ga tam sprejemajo takšnega, kakršen je, in ker si človeško srce ne želi odmišljene čednosti, temveč tople vezi s svojo osebnostjo.

Seveda imamo tudi tukaj lepe izjeme: očete in matere, ki s ponižnim srcem občudujejo svoje otroke kakor čudo božje, namestu da bi jih kaznovali kakor odrasle zločince. Toda povprečni oče daruje otroku svoja prepričanja, ne pa svoje osebnosti. Ta napaka je ukoreninjena v vsega spoštovanja vredni želji: rad bi, da bi postal njegov otrok boljši od njega samega!

Največja okrutnost in brezsrčnost v rodbini se poraja iz želje, da bi bili tisti, ki jih ljubimo, boljši od nas. Kadar se mladi ljudje zaljubijo, se pokaže pri njih vprav pretirana ljubezen do resnice; zakaj resnični dotik dveh duš vodi zmerom k resnici. Po poroki pa zaljubljenec neha dajati svojo osebnost in prihaja na dan s svojimi mnenji, nazori in izkušnjami. To je kakor mrzel kruh po topli juhi. Nihče ne more živeti popolnoma po nazorih drugega človeka. In tako začneta lagati drug drugemu — da ostaneta vstrie. In potem pride odtujenje.

Blakocepstvo ubija dušo.

Otroška trma.

Trma je dokaz slabe vzgoje. Otrok, ki se iz trme sredi ceste vrže na tla in z vsemi štirimi brca okoli sebe, je živ dokaz slabe vzgoje.

Takemu otroku je mati gotovo zmerom popuščala, in ko se je držnila enkrat vztrajati na svoji volji, je naletela na trmo v najhujši obliki.

To se posebno rado zgodi materi, ki ima samo enega otroka. Vsa njena ljubezen in skrb je posvečena temu otroku in zmerom mu popusti, «da bi revček ne jokal», «da bi ne bil siromaček žalosten», «da bi ubožček ne postal slabe volje», in tako dalje. S takim popuščanjem pa napravi otroku več zla, kakor si more misliti. Otrok dorašča in pottlej pričakuje, da mu bo v življenju zmerom vse gladko teklo in da se mu bodo vselej vse ovire same od sebe umeknile. Navadno se tak otrok potem v življenju kaj težko znajde in doživlja razočaranja na razočaranja.

Kako preprečimo, da ne postane otrok trmast?

Otrok mora zgodaj spoznati, da je materina volja močnejša od njegove. Če reče mati otroku, naj ji prinese to ali ono, pa otrok noče ubogati, ker se noče odtrgati od svoje zabavne igre, tedaj mora mati ta ukaz ponoviti. Če na drugi ukaz otrok ne uboga, naj mati mirno vstane, prime otroka za roko in naj gre z njim po zahtevani predmet. Če se otrok upre, naj mu izkuša izlepa dopovedati, da mora ubogati, ker napravi s tem predvsem svoji mami veliko veselje. Če otrok vkljub temu ne uboga, ga je treba pač kaznovati.

Glavno je torej, da smo dosledni. Nikoli ne smemo dopustiti, da bi v še tako malenkostni stvari zmagala otrokova volja. Matere ne smejo biti leni in se naveličati govorjenja! Če otrok na prvo besedo ni ubogal, bo moral ubogati na drugo, na tretjo ali pa na četrto. Vsekako pa bo moral storiti to, kar ste zahtevali od njega, zakaj če mu boste enkrat popustili, vas bo drugič še manj ubogal, in tretjič vam bo že zrasel čez glavo.

Tam, kjer je mati dosledna — tam trma ne najde poti v otrokovo dušo.

A. B.

V zvezdah je zapisano . . .

Od 20. februarja do 20. marca v znamenju rib, ki plavata vsaka v drugo smer, rojeni ljudje so čudovito razdvojeni v svojem značaju in jih zaradi tega svet rad obdolži neznačajnosti in neodločnosti. Toda po krivici, ker ta napaka ne leži v znamenju rib. Pač pa je pri njih čut dolžnosti do bližnjega tako močno razvit, da jih ena stran njih značaja sili v smer, katere druga stran ne more odobravati. Ti ljudje so posebno miroljubni, simpatični in čustveni.

Duševna lenoba pomeni staranje!

Če vprašate obilno zaposleno gospodinjico in mater, ali lere kakšno knjigo, vam bo odgovorila, da ne utegne. «Kje pa morem, ko imam toliko dela!»

Kakor se mora žena telesno negovati, tako mora posvečati nekaj svojega časa tudi negi duše. Ne v daja jte se duševni lenobi! Duševna živahnost je mladost! Duševna lenoba pomeni staranje. V vašo korist bo, če boste veliko brali.

Vsaka gospodinja in osaka mati si lahko smotrno in pametno uredi delo, da ji ostane za branje knjig vsaj ena ura na dan. Malo pohitite z delom, pa si prilahnite uro časa za večer. Takrat berite. Zmerom si pripravite dvoje knjig. Prva naj bo zabavna, vesela, lahka. Druga pa naj bo težja in naj se ukvarja s sodobnimi problemi. Ta naj vas izpodbuja k premišljevanju, predvsem pa k temu, da si ustvarite svojo sodbo o sodobnih vprašanjih. Tako premišljevanje je duševna masaža!

Izprva se boste le težko vživel v knjigo, ki ste jo toliko let zanemarjali. Brali boste in brali, vendar vam bo med tem rojilo vse polno skrbi po glavi, in naposled boste spoznali, da ste čitali samo črke, niste pa razumeli zmisla in osebine! Morali se boste šele vzgojiti za branje. Izločiti morate vse druge misli, pozabiti vse skrbi in si s trdno odločnostjo reči: «Zdaj ne bom mislila na nič drugega, kakor samo na to, kar bom brala!» In videli boste, da pojde. Prav dobro bo šlo. Počasi se boste tako navadili branja, teh duševnih izprehodov v

tuje, nove svetove, da se boste že ves dan veselili na knjigo! Pri branju pozabi človek na vse. Vživi se v usode junakov in junakinj, z njimi čuti, z njimi živi, in naše življenje ni več tako prazno in enolično. Gospodinja in mati je sama že vse sprejela od življenja, kar ji je moglo dati, zagrenjena postaja, z možem se ne ve več kaj pogovarjati, vse je tako staro, premeleto, enolično, osakdanje! Pa vzamete knjigo in berete in mahoma se zbudi v vas mnogo plemenitega in dobrega. Z možem se pomenite o tem, kar ste brali, in pogovor bo postal živahen, kakor že dolgo ne. Mahoma boste spoznali, da imate še marsikaj povedati! Odkrili boste v sebi nove misli, nove sodbe.

Če vam je kakšna knjiga posebno ugajala, nagovarjajte jo, da jo tudi on prebere, in pomenite se potlej z njim o njej. Videli boste, da vas bo opozoril na marsikaj, kar ste sami prezrli, pravo tako mu boste pa lahko tudi vi povedali to in ono o knjigi, česar on ni videl ali ni razumel! Taki razgovori vas bodo razvedrili, pomladili in pozabili boste, da teče življenje enolično mimo vas! Le tako se boste ubranili duševne lenobe, ki pomeni starost!

Knjiga je prijateljica, ki nas nikoli ne razočara! In branje je tisto, v čemer se lahko izživimo, ne da bi izpremenili način svojega življenja. Nadomešča nam potovanja, prigode in velika doživetja, obogati nam duševno obzorje in oplemenjuje nam čustvovanje!

M.S.

Pierre Valmigrè: «Otani»

Popolnoma slučajno sem dobila v roke Valmigrèjev roman «Otani». In godilo se mi je kakor večini ljudi, ki so ga čitali; niso ga mogli odložiti, dokler ga niso prečitali do kraja. Valmigrè je Francoz, ki ljubi eksotiko, in morda prav zato tako osvaja. Mnogo potuje in pozna ves Orient, posebno pa Japonsko. Vsa njegova velika ljubezen do tega mogočnega, etično tako visoko stoječega in nežno mislečega naroda zveni iz tega romana.

V njem riše posrečen tradicionalen lik japonskega ljubimca: človeka, ki podleže trenutnemu čustvu, da pozabi na etične in moralne nauke in se pregreši. Usoda ga preganja, kar sprejme on kot pokoro nase, in molče trpi, dokler se v smrti ne očisti.

V enem samem bežnem, toda živem prizoru nam je pokazal naziranje reinkarniranega Otanija na socializem. In to naziranje je porazno enostavno, in vendar traagično resnično.

Slog romana je močan, stvaren in ustreza okusu sodobnosti; niti ena beseda ni odveč, a kljub temu je poln dehteče japonske poezije in dramatike, ki ju nahajamo samo v japonskih izvirnikih. Z eno

besedo: knjiga, ki jo boste tudi Vi vzljubili, polna dragocenih globlin in resnic za tistega, ki zna «čitati». Knjiga ni za mladino.

Povest krepostne žene

Novega pisatelja vam predstavljamo danes. Rusa Nikolaja Ljenskova, sodobnika velikega Turgenjeva. Njegova knjiga «Askalonski hudobec» izide prihodnji mesec v naši založbi.

Povest se odigrava v daljni Siriji v časih, ko se je začelo na vzhodu širiti krščanstvo, v tisti dobi, ko sta vladala v Bizancu Justinijan in Teodora, ki sta nedvomno vsakomur dovolj znana iz Finžgarjevega romana «Pod svobodnim solncem». Takrat so bile vse drugačne navade kakor dandanes. Človek je bil človeku volk, smrt je bila samo igra trenutka.

Bogatega brodnika Talaleja je zadela nesreča, da mu je morje požrlo vse imetje in uničilo hkratu tudi blago, ki so mu ga zaupali askalonski trgovci. Ker ni mogel blaga plačati, so mu vse prodali, njega pa je odurni izterjevalec Tiburcij vrgel v strašno ječo med morilce. Tam naj bi ostal, dokler ne bo vsega plačal. Njegova žena, krepostna Tenija, ki je bila prej vajena obilja, je mo-

rala skrbeti zanj, za svoja dva otroka in njegovo mater. Postati je morala pevka v zabavišču pijanih mornarjev.

Toda usoda jo je še bolj udarila. V mesto Askalon je prišel iz Bizanca sodnik Milič, da bi ob sodil morilca Anastazija, askalonskega hudobca, na smrt. Videl je lepo Tenijo in zahrepenel po njej. Da bi postala njegova, je obljubil plačati ves dolg njenega moža.

Toda Tenija se je temu uprla. Ni marala s sramoto odkupiti svojega moža. Tedaj so pritiskali nanjo vsi Talalejevi upniki. Poskrbeli so, da je izgubila svojo službo, pognali so jo, da je morala z otroki beračiti, storili so vse, da ni mogla več obiskovati svojega moža. In nazadnje so sklenili, da bodo njenega moža v ječi umorili.

Kaj se je zgodilo potem? Kakšen je bil konec? Čuden, nepričakovan. Izpričal je, da ima najtrši človek, najbolj zasramovan zločinec časih več sreča kakor mnogi ljudje, ki s ponosom trkajo na svoje prsi.

Ne bomo razpletali zgodbe do konca. Povemo vam le, da vam ne bo žal, če jo boste prebrali. Velika duša je v njej in morda morda bo tudi vam odkrila del tistega, kar skriva v sebi.

F. M.:

Otroška moda se ne menjava tako hitro, kakor moda odraslih. Novosti otroške mode navadno niso samo modne kaprice, kakor je to pri odraslih, ampak zlasti praktični domisleki. Moda za odrasle stremi zgolj za originalnostmi, ko so za otroke najbolj ljubke take oblekice, ki so skoraj uniforme. Kateremu otroku se ne poda mornariška obleka, hubertus, trenčkot ali pelerina? Kako ljubki so otroci, oblečeni v platnene oblekice.

Če pogledamo otroške portrete naših starih babic, vidimo, kako so včasih trpinčili otroke z obleko, ki je bila primerna pač za lutke in čajne pube, ne pa za zdravega, živahnega otroka. V dolgih nabranih krilih in tesnih žvotkih, natančnih kopijah oblek svojih mater, se otroci gotovo niso mogli počutiti otroško. Šele stoletje otroka izkuša otroku dati to, kar mu gre.

Otroka vidimo najrajši oblečenega v preprosto oblekico, ki je hitro oprana in zlikana, torej lahko vedno čista. Svetlje, petlje, volane in podobne okraske vidimo le še na kakšni praznji oblekici.

Kako praktično je za šolarico nagubano krilo, h kateremu obleče pleteno bluzo ali pa bluzo iz pralnega blaga. Če ima dve ali tri take bluze, da jih izmenoma oblači h krilu, bo vse leto preskrbljena z obleko za šolo. Poleg šolske oblekice potrebuje šolarica še praznjo obleko, in sicer za zimo iz volnenega, za leto pa iz pralnega blaga. Otroška obleka, manjša ali večja, naj bo vedno preprosto sešita. Za dekliške obleke je dokaj primerno blago pepita in pa razno karirano blago. Obleka, sešita iz blaga pepita, prepasana z rdečim pasom in dopolnjena z belim ovratnikom in rdečo petljo, gotovo ni zadnja moda, pa vendar pristoji današnjim punčkam ravno tako, kakor je pristala nam.

Večji fantki, študenti, so najbolj zadovoljni s kratkimi hlačami ali pumparicami, katerim se tako lepo poda pleten pulover ali sportna srjaca iz pletenine. Med dekliškimi in deškimi plašči, v starosti od štirih do dvanajstih let, skoraj ni bistvene razlike. Otroci nosijo največ hubertuse, zelene, temnomodre, sive, potem raglane iz angleškega blaga in pa trenčkote. K vsakemu izmed teh plaščevo lahko nosijo punčke in fantki barete in pletene čepice, punčke pisane, svetle, fantki pa navadno temnejše. Pozimi zaparujejo otroci svoja kolena z dolgimi nogavicami in nosijo visoke čevlje, spomladi in jeseni si žele kratke nogavice in nizke čevlje, poleti pa letajo okrog najrajši v sandalah, in če ni blizu budnega očesa, si upajo letati tudi bosí. Ker je to njih veselje zdravo in poceni, ga jim pametna mati gotovo ne bo kratila.

Smuk! Zadnji čas vidimo vedno več spogledljivih smučark in smučarjev v pumparicah, h katerim nosijo ovojke ali dolge nogavice, ponajveč iz bele volne. Po navadi je ta sestava prav mična, in ne rečem, da to ni dobro in lepo za vežbanje na travniku in za «idealno smuko». V visokem pršiču, zlasti če bomo ves dan v snegu, bi pa že rajši imela dolge hlače. Na volnene nogavice se prijemlje sneg, ki se taja od toplote noge, in čeprav je volna higroskopična, čutimo vlago. Če pa vse to na nogavici zmrzne, imamo nekak leden oklep, ki noge najbrže ne štiti bolj, kakor bi jo ščitile dolge hlače. Res da si lahko pomagamo z ovojkami, toda treba jih je nositi s seboj, in kdor nosi svoj oprtnik sam, se brani vsakega grama. Rečem pa, da kdor si je moral v vetru in mrazu popravljati gamaše ali ovojke, bo gotovo imel rajši, vsaj tisti čas, — dolge hlače.

Sportna moda se izpreminja sicer počasi, toda izpreminja se le, zlasti v tistih panogah, ki so najbolj aktualne. Tradicionalni temnomodri norveški smučarski dres ni več najmodernejši, čeprav je lep in eleganten. Namesto dolgega norveškega jopiča vidimo kratek jopič do pasu ali pa ohlapno bluzo, ki je v pasu zadržnjena s prožnim trakom ali pa prepasana z usnjenim pasom. Čepica s senčnikom se je umeknila baretu, in kakor sem že omenila, se nosijo namesto dolgih hlač pumparice. Toda tudi najboljši kroj in probovstna krojaška izdelava ne moreta preprečiti tega, da bi ne imela smučarka v dolgih temnih hlačah vitkejšega videza ko v pumparicah. In sedaj, ko je tako važna vitka linija!

Letos vidimo v modnih listih, da ni potreba, da bi bil ves dres iz enakega blaga. Hlače na primer so iz temnega gladkega blaga, kratki priležni jopič ali jopič v videzu bluze pa iz karirane ali enobarvne volne, deftina, duskina ali iz impregnirane svile. Temen dres poživí pletena križasta garnitura, šal, rokavice, nogavice in čepica. Ni pa treba, da se barve vedno odbijajo. Tako na primer se poda k temnomodremu dresu svetlomodra bluzo s temnomodrimi gumbi. K smučarskemu dresu si omislite toplo bluzo iz džerseja ali si jo pa spletite iz volne. Spletite si pa še ravno tak šal, in sicer tenak, da bo pri smuku lepo frfotal za vami. Pariške sportne modne hiše propagirajo drese z dolgimi hlačami, sešitimi iz karirane volne. Hlačnice, ki so zelo široke, niso spodaj zadržnjene, ampak odprte tako kakor pri pižami. Jopič, ki sega do bokov, je iz enakega blaga kakor hlače ali pa iz žameta. Po naših smučarskih pojmih so taki dresi res elegantni, toda zgolj za promenado. Upam, da jih bomo kmalu videli na Bledu ali na Pokljuki oziroma v Bohinju, prav gotovo pa ne na Hribaricah.

Lepo je, če imamo k smučarskemu dresu enotna dopolnila, kakor sviter ali pulover, čepico, šal in rokavice v pestrih barvah, ki tako mično pristojajo veselimi, spogledljivim smučarkam.

Za led je letos najnovejše hlačno krilo, sešito iz karirane volne, in kratek jopič iz enakega blaga, kakor je krilo, lahko pa tudi iz drugačnega. Mimo hlačnega krila pa vidimo še vedno lično zvončasto krilo, ki se mora na bokih lepo prilagati, da se tembolj odraža spodnja širina krila. Jopič mora biti priležen, toplo podložen, da lahko oblečemo spodaj le flanelasto bluzo ali sviter iz tenke volne. Zapenja naj se z lesenimi gumbi, in sicer po vsej dolžini spredaj ali pa na ramah. Primerno blago za obleko za drsanje je volneno blago in žamet, za okras pa veliki gumbi, usnjen pas in pa kožuhoobinasti našitki na robu krila, na ovratniku, na zapestnikih in na čepici.

Še nekaj tednov

in zopet bo solnce
pregnalo zimo in mraz

Komplet, sestavljen iz tri
četrti dolgega plašča in
krila. Reverji, ovratnik
in zapestniki so pošiti s
kožuhovino.

Otroški plašček za tri- do pet-
letno punčko, sešit iz žameta
in obrobjen s svetlo kožuhov-
vino ali pa s plišem.

Sportni plašč z rokavi kimono,
sešit iz kamelskegu kosminja
v naravni barvi. Gumbi in
sponka na pasu so usnjeni.

Dekliški plašček, sešit iz tem-
nega žameta in obit s svetlo
kožuhovino.

To so pa zares preproste obleke,

pa vendar
ukrojene
po diktirani
modi

Popoldanska obleka, sešita iz drobno kariranega volnenega blaga. Okrašena je s prešivanjem na stroj.

Soilena obleka v videzu kostuma. Okrašena je z ozkimi plisiranimi volanami.

Dekliška obleka, sešita iz enobarone flanele. Rokavi so krojeni kimono. Vratni izrez in rokavi so pošiti z debelo svilenno vrvico.

Obleka iz žameta. Pošita je z drobnimi sotlenimi vrvicami, namesto ovratnika pa ima ozek šal, ki se spredaj zavezuje s petljo.

Obleka, sešita iz volnenega krepa. Okrašena je s šivanimi robčki in z velikimi lesenimi gumbi.

Za nedelje in praznike

*Promenadna obleka, sešita iz gladkega volnenega blaga.
Ovratnik je iz bele svile.*

*Mala večerna obleka, sešita iz svilenega krepa in okra-
šena z globokim sedlom iz svetle svile ali pa iz svile-
nega žameta.*

*Volnena obleka, primerna zlasti za pod plašč. Ob vrat-
nem izrezu je prišit ozek šal iz pisane svile.*

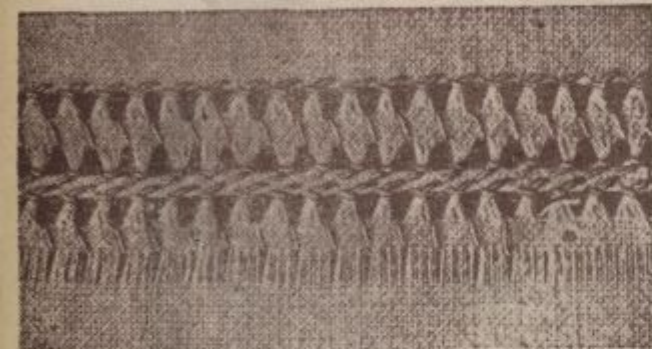
*Popoldanska obleka, sešita iz svilenega žameta. Fiši je
iz svile ali pa iz čipk o barvi slonove kosti.*

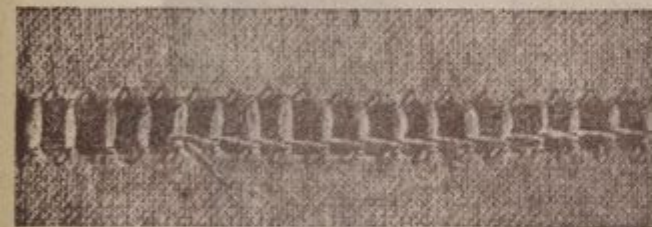
A Ž U R

na lanenem p'latnu
v različnih barvah

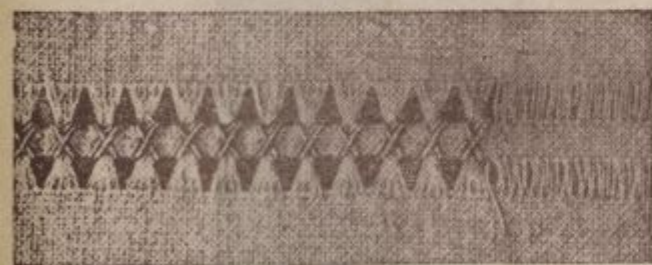
Vse te vrste ažurja se delajo na tankem lanenem barvastem platnu, pri katerem pride na 1 cm po 20 niti. Ažur se dela s prejico za vezenje štev. 30. Kakor se vidi iz slik, so ti ažurji prav pripravljeni za okraševanje serviet, raznih prtičkov, otroških oblekic itd.

Slika 1. Povečani vzorec A.

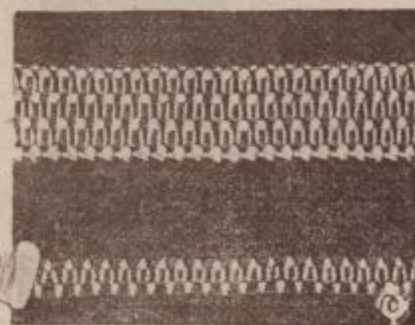
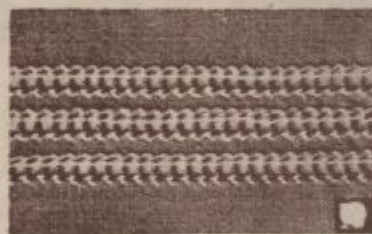
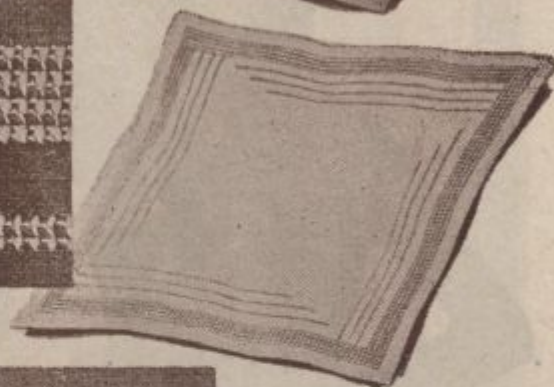
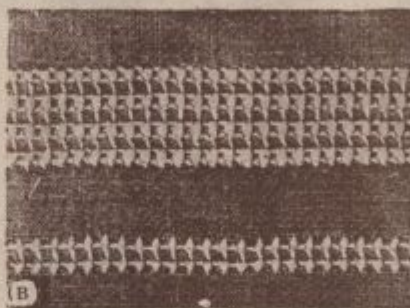
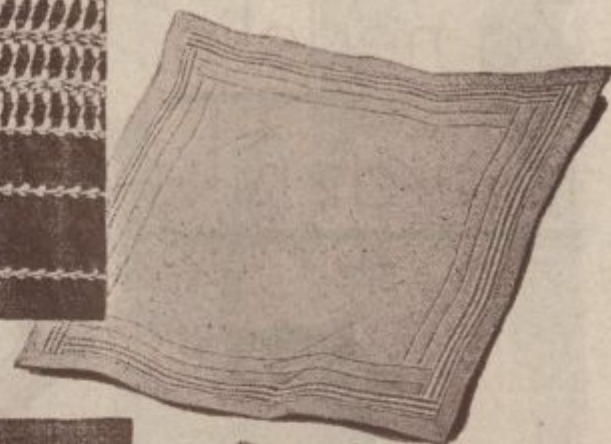
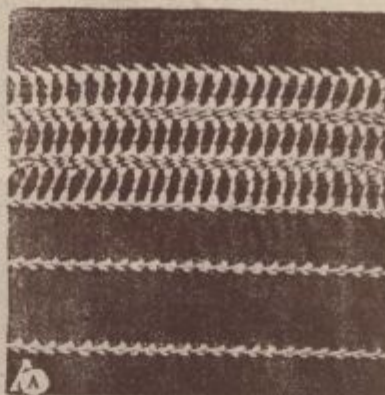
Slika 2. Povečani vzorec B.

Slika 3. Povečani vzorec C.

Slika 4. Povečani vzorec Č.

Pri vzorcu A, ki je delan na svetlomodrem platnu, je treba za zgornji, 3 cm široki ažur takole izpuliti niti: 5 niti izpulimo, 6 pustimo, 5 izpulimo, 4 pustimo, 5 izpulimo +, 6 pustimo in isto od + nazaj ponovimo. Niti se vežejo na lico. Vzeti je treba vselej po 7 niti in paziti, da so vsi svežnji natanko drug pod drugim. V razdalji 10 mm in 15 mm se napravi po ena vrsta ozkega ažurja; za vsako vrsto izpulimo po 4 niti. Kako se veže široki ažur, kaže povečana slika 1.

Pri vzorcu B, ki je narejen na rožnatem platnu, izpulimo za 2 cm široki ažur 4 krat po 6 niti in pustimo vmes vselej po 7 niti. Za ozki ažur izpulimo 2 krat po 6 niti v razdalji 7 niti. Kako vežemo niti, kaže povečana slika 2.

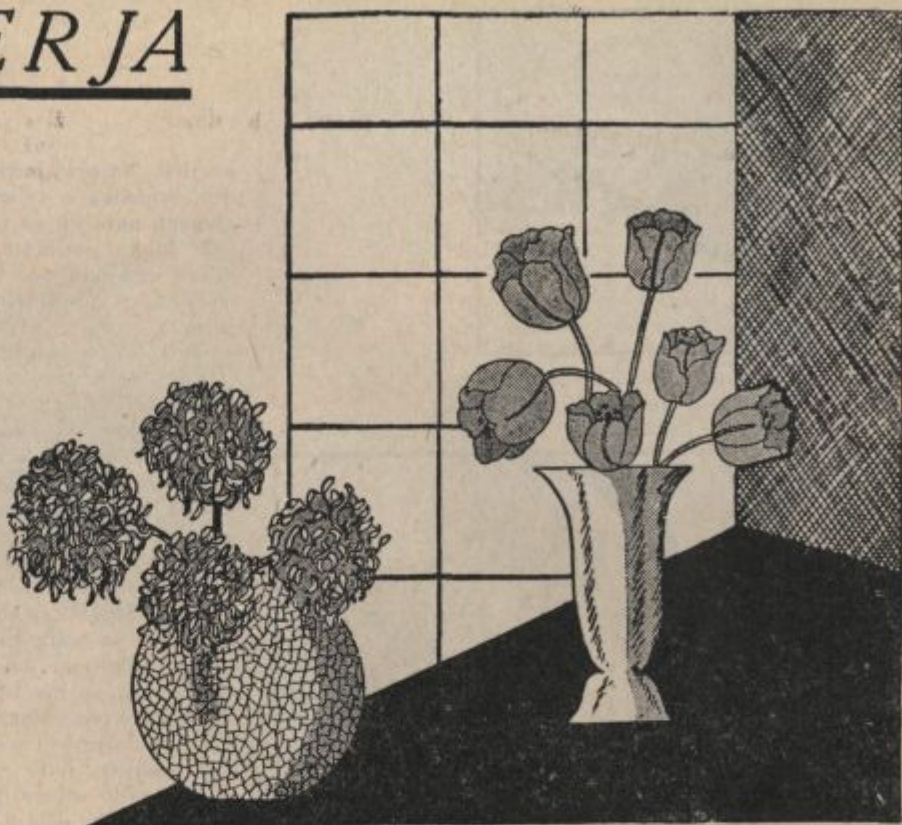
Pri vzorcu C, ki je izdelan na rumenem platnu, izpulimo za vsako vrsto ažurja po 10 niti, med vsako vrsto pa pustimo po 10 niti. Vselej zvežemo po 7 niti. Kako vežemo ta ažur, kaže povečana slika 3.

Pri vzorcu Č, ki je narejen na zelenem platnu, izpulimo za 2 cm široki ažur 4 krat po 6 niti in pustimo vmes vselej po 7 niti. Vsakokrat zvežemo po 8 niti. Za ozki ažur izpulimo 2 krat po 6 niti in pustimo vmes 7 niti. Kako vežemo ta ažur, kaže povečana slika 4.

CVETJE IZ PERJA

Ker se nekatere naše čitateljice zanimajo tudi za umetno cvetje, prinašamo nekaj skic in opis, kako se dela umetno cvetje iz gosjega in račjega perja. Perje se mora najprej v milnici oprati, potem pa vsako pero posebej z ostrim nožičkom malo manj ko do sredine prerezati, kakor kaže slika 5, nakar se s škarpami izreže oblika. Slika 1 kaže obliko lista za krizantemo, slika 3 pa obliko lista za tulipan. Tako pripravljeni listi se zmocijo najprej v mrzli vodi, potem se pa položijo v barvo, kjer se večkrat premešajo. Čez eno uro se vzamejo iz barve in posuše na papirju. Za cvet krizanteme potrebujemo 40 peres. Manjša in temneje pobarvana peresa vzamemo za notranji cvet. Preden začnemo cvet sestavljati, je treba vsako pero posebej z nožem nekolikokrat navzgor trdo podrgniti (glej sliko 2), da se pero lep zavije. Notranje liste zavijemo navznoter, zunanje pa navzven. Na sliki 4 vidimo, kako se dela krizantema. Liste pričvrstimo s tenko žico ali nitjo na debelejšo medeno žico in po dva in dva lista, vsakega zase, dobro pričvrstimo. Ko je cvet narejen, ovijemo ostali del debelejšje medene žice z zelenim gumiranim papirjem, ki ga dobimo v cvetličarnah.

Liste za tulpo pripravimo, kakor kaže slika 3. Kakor pri krizantemah, moramo tudi te liste poprej z nožem podrgniti.

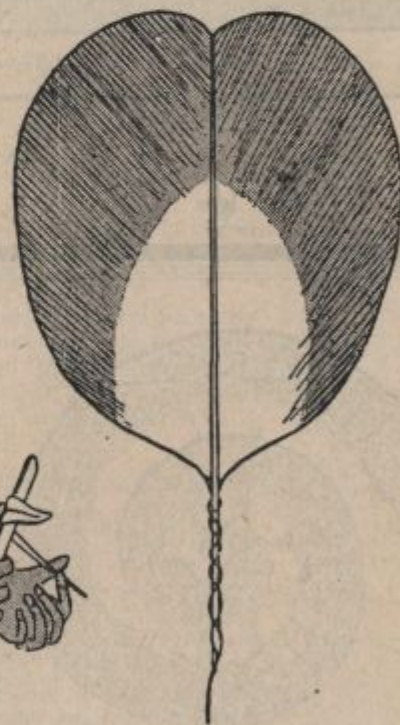
Slika 1.

Slika 2

Slika 3.

Slika 4.

Slika 5

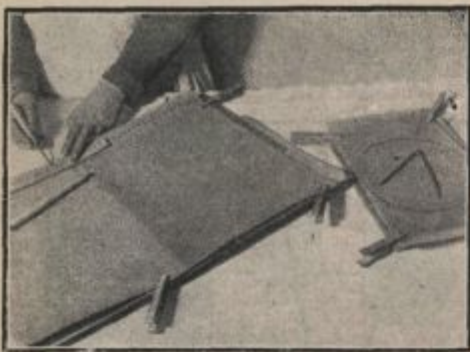
Kako se izdelata senčnik iz pergamenta

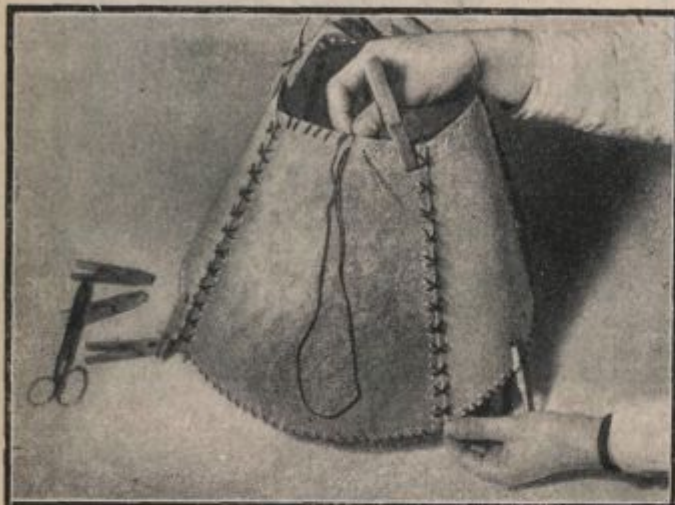
Dva narejena senčnika.

Kakor za vsak senčnik, tako je treba tudi za senčnik iz pergamenta. kakršnega vidite na sliki, ogrodje iz žice, za sešivanje pa vzamete pri teh senčnikih namesto svile vrvico, rafijo, debelo svileno nit ali pa biserno

Tako si s šilom prebodemo ob robu posamezne dele.

Tako sešijemo posamezne dele s križevim vbodom.

prejico. Najprej zarišite posamezne dele senčnika s svinčnikom na pergament, nato jih pa izrežite. Izrezane dele lahko poslikate. Na naši sliki vidite dva narejena senčnika, ki sta okrašena s preprostim vzorcem, izšitim s pisano rafijo. Motiv se na senčnik najprej nariše, da se pa pri šivanju papir ne raztrga, je dobro, če si izvrtate s šilom ali pa z močno iglo luknjice, skozi katere potem brez nevarnosti potegnete rafijo. Lahko pa kupite že vzorčasti pergament, ki ga seveda potem ni treba okrasiti. Čeden je tudi senčnik, če je narejen iz popolnoma preprostega pergamenta v primerni barvi in brez slikarij ali vezenin. Senčnik je lahko narejen v celem ali pa sestavljen iz delov, kakor je videti na naši sliki. Senčnik sešijete na ta način, da prebodete okrog in okrog vsakega dela v enakomerni oddaljenosti s šilom precej velike luknjice, nato vzamete v roko vrstico, svilo ali rafijo in sešijete z njo posamezne dele s križevatim vbodom, pri čemer pazite, da primete pri vsakem vbodu poleg papirja tudi žično ogrodje. Pri izdelovanju senčnikov iz pergamenta si uspešno pomagajte s ključicami, ki so za pripnjanje perila.

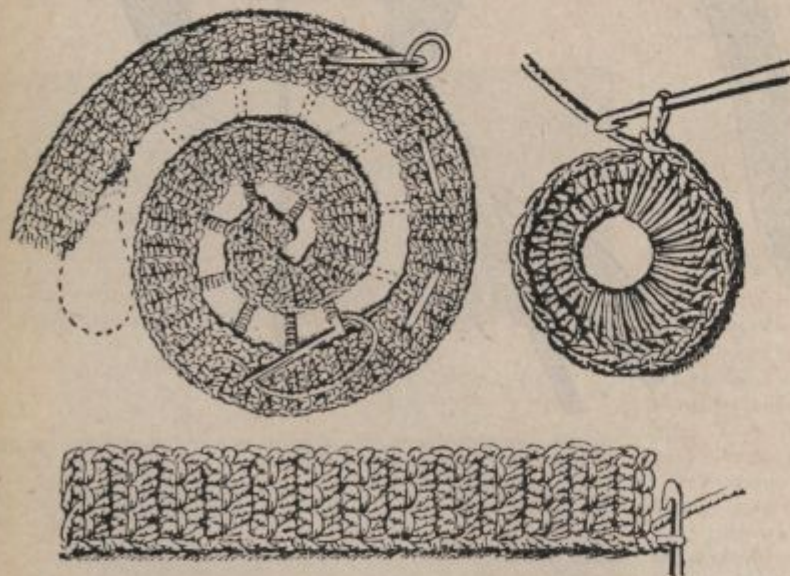

Tako si pripnemo pergament na ogrodje, če delamo senčnik, ki je sestavljen iz delov.

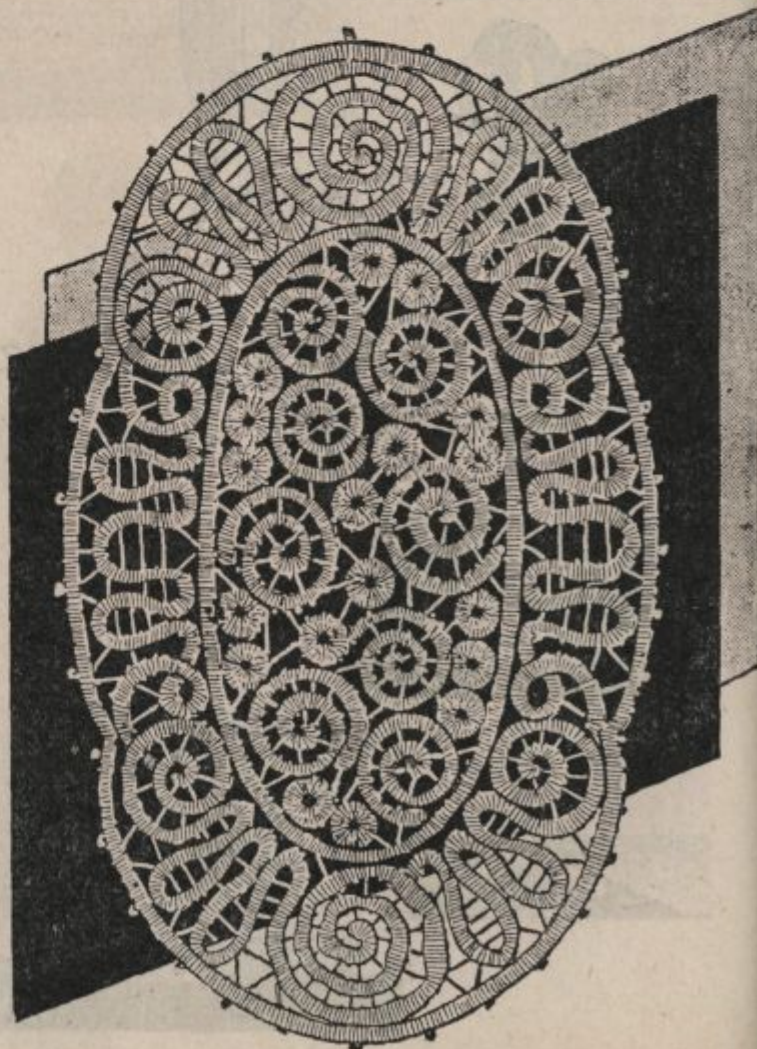

Tako si pripnemo pergament na ogrodje, če delamo senčnik v celem.

NOVE ČIPKE

Iz skvačkanih trakov sešita čipka. Na sliki vidite, kako se kvačkajo trakovi v raznih oblikah, ki se potem uporabijo za sestavljanje prtiča. Vzorec za ta način dela se nariše na močan papir ali na povoščeno platno, ki se dobi nalašč za te čipke. Po oblikah se potem našijejo skvačkani trakovi, ki se med seboj zvežejo s pajki kakor pri rešiljeju. Izgotovljeni vzorec se mora še na papirju dobro prelikati, nato pa sneti s papirja.

Na to moški najbolj pazijo . . .

Oni posvečajo posebno pozornost ženi, ki se zna negovati. Žene, kate-
tere negujejo svojo polt in roke
z Elida Creme de chaque
heure, dokažejo s tem, da
imajo zmisel za lepoto.

ELIDA CREME de chaque heure

**KOTICEK
ZA
ZDRAVJE**

Shujševalne kure.

V dnevnikih čitamo večkrat kratke suhoparne notice, da je ta ali ona gledališka igralka, plesalka ali zasebnica umrla v tem in tem sanatoriju za posledicami shujševalne kure.

Gotovo je res, da je prevelika debelost nadloga, ki se je skušamo rešiti, vendar moramo biti pri tem zelo previdni. Na teži izgubimo, ne da bi s tem škodovali svojemu zdravju, če smo zmerni v jedi. Zmerni, pravim, s tem pa nikakor ne mislim, da bi morali stradati. Zjutraj popijmo kavo brez sladkorja in brez kruha. Opoldne pojejmo nekaj žlic juhe, malo mesa in veliko prikuhe. Po kosilu pa pojejmo še nekaj surovega sadja. Do večera opustimo potem

vsako pijačo. Popoldne zaužijmo nekaj sadja, če smo lačni. Zvečer večerjajmo kaj lahkega, brez kruha. Važno je pa, da vsak dan, zjutraj in zvečer, deset minut telovadimo in da hodimo vsak dan vsaj po eno uro. Hoditi moramo hitro, zakaj počasna, lagodna hoja nam ne koristi mnogo. Ta navodila so edina, ki se jih lahko oprimemo, ne da bi pri tem trpelo naše zdravje.

Stradanje, uživanje limon itd. ni kaj prida in nas edino lahko napravi trajno bolne.

Slab duh iz ust. Če zapazimo, da nam diši iz ust, moramo najprej ugotoviti vzrok. Slab duh iz ust dobimo lahko od gnilih zob, od pokvarjenega želodca ali pa od obolenja sapnika in nosne ali čelne votline. V vsakem takem primeru se je treba posvetovati z zdravnikom.

Nahlajenja dihalnih organov, posebnost pa kašelj, zdravimo lahko s preprostim domačim sredstvom. Čebulo zrežemo na tanke režnje in jo pražimo dobro uro na sladkorju.

Sok, ki smo ga na ta način dobili, damo bolniku piti, in sicer vsaki dve uri po eno čajno žličko.

Večina mladih ljudi trpi na slabokrvnosti. Kostni mozeg je dobro domače sredstvo proti slabokrvnosti. Paziti pa moramo, da so kosti zmerom sveže, kar spoznamo po duhu in po barvi mozga.

Doječe matere morajo med dojenjem opustiti vsak večji telesni napor. Vendar pa ne smejo opustiti vsakega dela. Njih življenje naj ostane isto kakor prej, varujejo naj se samo vzdigovanja težkih reči in opravljanja težkih del, ki bi jih preveč segrele, prav posebno pa naj se varujejo duševnih razburjenj. Doječa mati se ne sme jeziti, razburjati in žalostiti, zakaj vsak duševni pretresljaj prenese posledice na otroka. Prehrana doječe matere je lahko navadna. Uživa pa naj kolikor mogoče dosti surovega sadja in zelenjav, ki vsebujejo največ krepih suovi za dojenčka. Podrobnejša navodila dobite v naši knjigi «Postanek otroka».

Proti kašlju,
kataru,
da se obvarujete
resnih
bolezni

kot posledice pre-
hlada, toda tudi v
osvežitev,
za mlado in
staro:

Kaiser jeve
prsne karamele
s 3 jolkami

Lepota in sreča starosti.

Najbrže bo katera izmed vas rekla, da ta članek ne sodi v rubriko «Lepotičje». Mi pa mislimo, da sodi prav sem, predvsem sem, ker ga bodo tukaj brale vse tiste, ki si želijo lepote. Brale ga bodo predvsem tiste, ki bi rade zakrivala znake postaranja in ki bi si rade z različnimi kemičnimi sredstvi pridobile tako imenovano «drugo mladost»!

Prav tem bi radi povedali, da je lepota v zdravju in v načinu življenja, ki je primerno našim letom in našim okoliščinam.

Žena s petdesetimi leti, ki nosi spomlad mladosten klobuček, hipermoderno obleko s prekratkim križom, ki si maže ustnice z živo rdečim rdečilom, ki se na cesti glasno smeje in živahno pogovarja z rokami — taka žena ni lepa, čeprav uporablja

morda dvajset ali pa več kemičnih sredstev za lep obraz in lepo postavo. Vse to si lahko dovoli dekle dvajsetih let — ker pristoji tako živahno in pozornost vzbujajoče vedenje njeni mladosti, medtem ko bo videti petdesetletna žena s takim vedenjem smešna.

Prav vsako ženo boli srce, ko vidi, da se poslavlja mladost. Grenkoba in trpkost jo objema; duševno je še tako gibčna in prožna, vse jo še zanima, vse jo še veseli, in zato se le z žalostjo sprijazni z dejstvom, da se vnanja lepota poslavlja od nje. Čim pametnejša je žena, tem lažje preboli to prehodno dobo. Čim večje so njene duševne zmožnosti, tem lažje se uživi v dejstvo, ki ga ni moči prezreti in omalovaževati.

Žene, ki so stare petdeset let ali še več, so lahko vzlic temu lepe in prikupljive. Lepe so v svojem materinstvu, lepe so z vsemi svojimi gubicami in brazdami vred, ki jim jih je življenje vtisnilo v obraz in ki pričajo o njihovem trpljenju! Lepe so, ker jim sije iz oči razumevanje in odpuščanje! Zdaj je prišla za ženo doba, ko spozna, da nima sovražnost med možem in ženo, med starši in otroki, med prijateljicami in prijatelji nobenega zmisla in da je nastala samo zato, ker so drug od

Gošpodinja svetuje

Čajnih ročk ne smemo znotraj nikoli umivati z milom ali pa z drugimi čistilnimi sredstvi. Moramo jih samo poplakniti z vročo vodo, ker bo dobil čaj drugače slab okus. Tudi s cunjjo, s katero brišemo drugo posodo, ne smemo sušiti čajne ročke, ker je vsaka taka cunjja mastna, mast pa škoduje okusu čaja. Torej — za čajno ročko posebno cunjjo.

Klavirske tipke se dajo najlepše očistiti s kosmom vate, ki smo jo namočili v vinski cvet.

Ščetke za lase, ki imajo hrbet in držaj iz ebenovine, moramo odrgniti z vazelino ali pa z olivnim oljem, preden jih operemo. Vroča voda jim potem ne bo škodovala. Les bo ohranil svoj lesk in ne bo razpokal.

Zavese je treba pred pranjem dobro izprašiti, da se prah in umazanija ne zažreeta v blago. Saj je znano, da gardin pri pranju ne smemo drgniti. V vodo, kjer jih peremo, dodajmo ščepec boraksa, da bo mehkejša.

Podplati postanejo za vlago neprodušni, če jih večkrat namažemo s kožo od slanine.

Oljnate barve osvežimo, če vzamemo tri dele kisa in en del borove kisline ter pobarvane predmete odrgnemo z mehko cunjjo, ki smo jo pomočili v to zmes.

Kakovost mleka spoznamo po tem, da si ga kanemo kapljico na noht. Če se razleže, je mleko mešano z vodo.

Pri mesni juhi porabiš lahko dosti manj mesa, pa bo prav tako močna, če jo znaš prav pripraviti. Zelenjave vzemi čim več. Dobro jo sesekljaj in duši deset minut na masti. Potem prilij dovolj vode, in ko zavre, vrzi vanjo še meso. Naposled zreži vanjo še precej velik koren. Na ta način prihraniš vsaj eno tretjino govedine.

drugega preveč pričakovali. Žena petdesetih let — če je prava žena — nima več pretiranih zahtev. Malo pričakuje in zato ji nudi življenje mnogo tihega, skromnega veselja!

Napačno je, če misli katera izmed vas, da se starejša ženska ne sme več moderno oblačiti, ne več šminirati, ne več smežati. Vse to mora žena storiti, ker je to dolžna svoji okolici. Otroci imajo radi lepe matere, možje imajo radi elegantne in čedne žene! Toda oblačiti se moramo svojim letom primerno in vesti se moramo svojim letom primerno! Ko smo prekoračili petdeseto leto — potlej si ne smemo dovoliti pretiravanja v nobeni reči! Naše vedenje mora postati mirnejše, naš značaj ubranejši! Negovati se moramo še zmerom, vendar mora biti naša zunanost preprosta, ne taka, da bi vzbujala pozornost.

Starost prinaša tudi svoje veselje! Živimo z otroki, z otroki naših otrok, in tako smo v duši zmerom mladi. S svojimi izkušnjami in s svojimi dožnjevanji lahko pomagamo mladim, in zavest, da smo jim potrebni, nas osrečuje.

Žena, ki bo s tega stališča gledala na starost, bo z vedrimi očmi in z lahkim srcem preživljala neogibno slovo od mladosti.

Varuje
perilo!

Schichtov Radion
pere sam!

Kuhinja.

Izmed vseh prostorov stanovanja je za gospodinjno pač najvažnejša kuhinja, saj prebije v njej domala polovico življenja.

Za ureditev kuhinje sta se v novejšem času uveljavili dve načeli, in sicer prvič, v kuhinjo ne spada nobena reč, ki ni tam neogibno potrebna, drugič, vse, kar mora biti v kuhinji, naj bo tam tako razporejeno in razvrščeno, da porabi gospodinja pri svojem opravilu čim manj časa in moči.

Prvo načelo se je že skoraj povsod uveljavilo tudi med najširšimi ljudskimi sloji. Zato so tudi iz kuhinj, ki se uporabljajo samo za pripravo hrane (ne pa tudi za prebivanje), že davno izginili vsi predmeti, ki se pri kuhi ne potrebujejo. Na nekaj pa le še vedno naletimo po kuhinjah, kar spada sicer na videz tja, v resnici je pa popolnoma odveč. To so namreč razni lončki za začimbe in druge kuhinjske potrebščine, ki stoje razpostavljeni po poličkah. Če te lončke zares uporabljamo, tedaj spadajo v omaro, če so pa prazni in stoje tam samo zaradi lepšega, so čisto odveč, ker so samo za napoto in se samo prah na njih nabira.

Druga vrsta kuhinje, prebivalna kuhinja, ki je namenjena, kakor že ime samo pove, hkrati tudi za prebivanje stanovalcev čez dan ali celo ponoči, se na splošno ni preveč obnesla. Že bivanje podnevi ni v takšni kuhinji posebno zdravo, kaj šele spanje. Vendar se tej tesni zvezi med kuhinjo in prostorom za prebivanje dostikrat, zlasti v stanovanju za malega človeka, ne da ogniti, in to zaradi stroškov, zaradi prihranka pri kurjavi ali pa zaradi nadzorstva nad otroki.

Povsod, torej tudi v prebivalni kuhinji, pa naj bi bil prostor za kuho ločen od prostora za prebivanje. Najbolje se da to narediti s premičnimi vrati, sicer pa tako, da se vsa oprava razdeli v dve skupini. Zadnji čas se je razvila ta delitev prebivalne kuhinje tako daleč, da se je obseg kuhinjskega prostora skrčil v korist pre-

bivalnemu na minimum, in smo dobili tako imenovano kuhinjsko nišo. Seveda se v tem ne sme pretiravati, zakaj tudi prostor, ki je odmerjen za kuho, mora imeti določeno najmanjšo površino, da se v njem gospodinja lahko neovirano giba.

Kakor smo že v začetku omenili, morajo biti vsi predmeti v kuhinji smotrno razmeščeni, da napravi gospodinja pri svojem delu čim manj poti. Dostikrat bi si lahko gospodinja, ako bi malenkostno prestavila opravo, prihranila precej nepotrebnih korakov in s tem tudi dosti časa.

Seveda je pa smotrna razmestitev oprave v marsikateri kuhinji zaradi napačne lege zelo težavna, včasih celo nemogoča. Tako naletimo pogosto na primer celo pri najnovejših načrtih za kuhinje, da stoji ognjišče tako, da sije luč kuharici ravno v hrbet ali vsaj zelo poševno od strani ali pa da je ognjišče ravno na nasprotnem koncu kakor vodovod. Če ni to slučajno plinovno ali pa električno ognjišče, se takšen nezmesel seveda ne da popraviti; edino pri vodi si lahko pomagamo tako, da si postavimo k ognjišču keblček z vodo za kuho.

Jedilni list za teden dni.

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Špinačna juha (36).
2. Goveji guljaž s hruhovimi cmoki. 3. Kompot.

Zvečer: Prepraženi cmoki z jajci.
Solata.

Torek.

Opoldne: 1. Goveja juha z vraničnimi rezinami. 2. Govedina. Zelena v omaki s smetano. Krompirjev pire. 3. Sadje.

Zvečer: Sirove palačinke.

Sreda.

Opoldne: 1. Ogrska fižolova juha.
2. Kumarična pečenka (174). Dušen riž. Pesa.

Zvečer: Ajdovi žganci. Solata.

Namesto
5
sedaj 7

Pyramidon
TABLET

za isti denar! To preizkušano sredstvo proti bolečinam in menstruacijskim tegobam je sedaj za 30% cenejšel. Dobiva se v vseh lekarnah v omotih po 10 tablet à 0,3 gr. Pravi Pyramidon je samo z Bayerjevim križem!

V. s. Japrika, B. & Zaprav, Ljubljana 22, 11/12a in regist. pod št. 230 od št. 9, 1934.

Poročile so se naročnice: gospodična Franja Bezlačeva z gospodom Rajkom Hribarjem iz Vevč, gospodica Pavlica Svobakova z gospodom Zdenkom Holyjem iz Brežice in gospodična Frančiška Branceljeva z gospodom Jožefom Kortesom iz Ljubljane.

Iskreno čestitamo!

Četrtek.

Opoldne: 1. Guljaževa juha.
2. Kuhani makovi štruklji.
Zvečer: Ohrovtovi zrezki (285).
Krompirjeva solata.

Petek.

Opoldne: 1. Lečna juha. 2. Polenovka. Kislo zelje. 3. Mešan kompot.
Zvečer: Rižev narastek z jabolki.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha s petelinčki (žlikrofi). 2. Koštrun v zelenjavi (205). 3. Dušena jabolka.
Zvečer: Pečena goveja sekanica (183). Zeljnata solata s fižolom.

Nedelja.

Opoldne: 1. Kruhova juha (11).
2. Dušena kokoš. Krompirjevi rezanci. 3. Pomarančna torta.
Zvečer: 1. Gnjat s trdo kuhanimi jajci. 2. Čaj.

Opomba. Številke v oklepajih pomenijo številko recepta v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham».

Vranične rezine. Vmešamo nekoliko masti ali pa sirovega masla in eno celo jajce. Vranico (nekako 10 dkg) izstrgamo in opravimo s seseklano čebulo, soljo, poprom, peteršiljem in muškatom. Ko se ta zmes shladi, jo dobro premešamo in namažemo na žemeljne rezine, ki jih potem na vroči masti lepo rumeno opečemo, in sicer najprej tako, da je namazana stran spodaj. Še gorke rezine serviramo k juhi.

Ogrska fižolova juha. 25 dkg belega fižola skuhamo zelo mehko s 25 dkg prekajenega mesa. Nato pripravimo svetlo prežganje, zarumenimo v njem malo čebule, primešamo za noževico konico paprike in zalijemo z juho iz telečjih kosti, ki smo jo posebej skuhal. Prekajeno meso zrežemo na drobne kocke, fižol pretlačimo, vse skupaj zmešamo in dobro prevremo. Preden juho serviramo, dodamo še skodelico kisle smetane, ki pa ne sme več prevreti, ampak jo samo dobro premešamo.

Kuhani makovi štruklji. Vzhajano testo tenko razvaljano in ga namažemo z makovim nadevom, lahko pa tudi z orehovim nadevom ali pa s češpljevo mezgo. Testo nato zavijemo kakor po navadi, nato ga pa še zvijemo v obliki polža in denemo v prtič, ki smo ga potresli z moko. Vse štiri konce prtiča zvežemo z vrstico in obesimo vse skupaj v lonec na kuhalnico tako, da je ves štrukelj v vodi. V slanem kropu kuhamo štruklje dobre pol ure. Ko so kuhani, jih vzamemo iz prtiča, narežemo na rezine (z lesenim nožem) in pokapamo z vročim sirovim maslom.

Nadev: 12 dkg sladkorja stolčemo s koščkom vanilije in prevremo nato v $\frac{2}{10}$ l vode ali pa mleka, nakar pridenemo še pol litra maka (ki smo ga poprej zmleli v mlinčku za kavo in ga nato še stokli), da nastane gosta kaša, ki mora zavreti. Namesto sladkorja je dober tudi med. V nadev denemo lahko tudi 2 do 3 dkg zmletih, poparjenih mandeljnov.

Dušena kokoš. Kokoš osnažimo in pripravimo, jo odznotraj in odzunaj

ASPIRIN
ASPIRIN
A
A
A
A
A
A
ASPIRIN

Jamstvo za pristnost Aspirin tablete proži BAYER-jev križ!

ASPIRIN
proti vsem bolečinam in boleznim, ki izhajajo iz prehlada.

Oglaš je reg. pod S. Br 23762 od 19. XI. 1934

posolimo, nakar jo pokapamo z limonovim sokom. Nato jo obložimo s slanino, ki smo jo narezali na tenke rezine, in jo denemo v kozico, v kateri smo raztopili sirovo maslo. Zdaj dodamo sok od pol limone in malo vroče juhe ali pa vode ter dušimo kokoš tako dolgo, dokler ne postane bela in mehka. Medtem jo moramo večkrat obrniti, da se ne prime. Ko je kokoš mehka, potresemo sok z zvrhano žlico moke in ga zalijemo z juho.

Pomarančna torta. 15 dkg sladkorja v koščkih zdrgnemo na olupku dveh pomaranč, ga stolčemo, vmešamo s 5 rumenjaki in sokom od dveh pomaranč ter dodamo $\frac{1}{8}$ kg olupljenih in zmletih mandeljnov. To zmes dobro vmešamo, da se speni. Iz beljakov naredimo trd sneg in ga primešamo hkrati z 8 dkg drobtin, ki smo jih prej pomočili z rumom. Torto pečemo počasi v dobro namazani obliki za torte. Drugi dan jo prerežemo, namažemo po sredi z mezgo in prevlečemo s pomarančnim ledom.

Pomarančni led: 25 dkg stolčenega sladkorja mešamo s sokom od ene pomaranče, kateremu dolijemo samo toliko ruma, da se zmes lahko meša, dobre četrte ure. S tem oblijemo potem enakomerno vso torto. Nazadnje pomočimo v ta sladkor še nekaj pomarančnih krljev in jih, ko se prične led na torti strjevati, položimo na zgornjo stran torte. Led se v dveh urah popolnoma strdi, če smo sladkor zadosti dolgo mešali.

Pripravo za olajšanje ročnega dela na štraminu (smirna, kelim itd.) prodaja Osrednji zavod za žensko obrt. Novi trg št. 4.

Zavitek za deco.

Da ustreže mnogim prijateljem Ovomaltine, zlasti materam, ki ne morejo kupiti večje škatle Ovomaltine, je dala tvornica Dr. Wander v promet nov zavitek Ovomaltine pod imenom «zavitek za deco» po Din 7-25. Marsikatera naša čitateljica se bo tega gotovo razveselila, ker ji bo za nekako Din 1— mogoče dati svojemu otroku vsak dan skodelico Ovomaltine, ki bo varovala njegovo zdravje in pospeševala njegov razvoj.

Ovomaltine

Cena dosedanjam tako imenovanim malim škatlam je znižana od Din 16— na Din 15—.

Kaj si želi Vaš mož?

Po težkem delu nekaj ur prijetnega oddiha. Nekaj zabavnega! Nekaj, kar imate tudi Vi radi! Nekaj, kar stane samo 6 dinarjev na mesec! Naročite še danes rodbinske knjige.

Prečitajte drugo stran platnic!

Mati in šola

Osnovna in višja narodna šola.

Stari navadi, imenovati našo šolo «ljudsko», je sedaj odklenkalo. Z zakonom o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929. je izpremenjen ta naziv v «narodno šolo». Splošna šolska obveznost traja osem šolskih let, v katerih mora posečati otrok narodno šolo. Ta pa je razdeljena v nižjo in višjo ter imajo prva štiri leta naziv «osnovna šola» (4 razredi), druga štiri

leta pa naziv «višja narodna šola» (4 razredi).

Osnovna šola je res osnovna, fundamentalna. Posečati jo mora vsak otrok brez izjeme. Višjo narodno šolo pa posečajo le tisti, ki dovrše z uspehom osnovno šolo in ki ne gredo na nobeno drugo (meščansko, srednjo) šolo več. Kdor pa hoče na meščansko ali srednjo šolo, lahko to stori takoj po uspešno dovršeni osnovni šoli. Seveda mora potem napraviti še eventualno sprejemno izkušnjo na srednjih šolah. Ako je učenec na meščansko ali srednjo šolo sprejet, nadaljuje tam svoje šolanje, ako pa ni sprejet ali ako iz teh šol zopet izstopi ali pa je izključen, se mora vrniti oziroma vpisati v višjo narodno šolo, pod katere področje spada.

V vseh primerih morajo skrbeti šolska upraviteljstva za to, da hodi vsak otrok svojih osem let v šolo.

Izpričevala.

V stari «ljudski» šoli so dobivali otroci vsakega četrta leta, pozneje vsakega pol leta na posebnih listih «Izpričevala» oziroma «šolska naznanila» o učnem napredku. Pred nekako 12 leti so ta šolska naznanila zamenjale posebne knjižice: «Izkazi o šolskem napredku», ki so vsebovale «izpričevala» za vseh osem let šolske dobe. Učencem, ki so se stalno pridno učili, so bili ti «Izkazi» v veliko veselje, saj so bila lepa izpričevala vseh let združena v isti knjižici; slabi učenci, ki so katerikrat dobili nezadostne ređe, pa niso bili «Izkazov» veseli, kajti kdor je pogledal dobro izpričevalo enega leta, je lahko videl tudi slabo izpričevalo prejšnjega leta. Temu se je pridružilo še dejstvo, da so se knjižice v osemletni uporabi navadno precej umazale, kar nikakor ni bilo ugodno za obvezno uradno listino.

Z novim šolskim zakonom iz leta 1929. pa je potreba teh «Izkazov» prenehala. Izgubili so značaj uradne listine (ki ga je treba kolkovati) ter so postali le neobvezno obvestilo staršem o napredku njih otrok. Uvedli sta se namreč le dve izpričevali. Po dovršenih prvih štirih razredih, torej po uspešno dovršeni «osnovni šoli», prejme učenec «Izpričevalo o dovršeni osnovni šoli», ki ima značaj nekake odpustnice iz osnovne šole. Šele s tem izpričevalom lahko gre učenec na drugo šolo (srednjo, meščansko itd.) ali pa dalje v višjo narodno šolo. Učenec, ki uspešno dovrši tudi to, pa dobi ob koncu 4. (prej 8.) razreda drugo izpričevalo, in sicer «Izpričevalo o dovršeni višji narodni šoli». Razumljivo je, da dobe to izpričevalo le pridni učenci, t. j. tisti, ki v dobi 8letnega šolanja

Ko sem želela dobiti mesto v ženskem simfonijskem orkestru, mi je dejal dirigent, da ni dovolj, če znam dobro svirati, marveč da mora biti privlačna tudi moja zunanost. Kolika škoda, ker sem popolnoma zanemarila svojo polt! Moja koža je imela razširjene znojnice in zajedalce, ki so dajali licu grd in ovenel videz. Dirigent mi je pripovedoval, da so ostale članice orkestra ohranile baržunasto lepoto svoje kože z redno uporabo kreme Tokalon bele barve, ki ni mastna. Po tridnevni uporabi je moja polt postala svetla in bela ter se je odlikovala z mehko in svežo dražestjo. Ne samo da sem dobila željeno mesto, marveč zbudila sem pozornost tudi nekega bogatega moža, ki me je zaprosil za roko. Prepričana sem, da sta posneta smetana in olično olje, ki se nahajata v kremi Tokalon, baš ono, čemur je treba pripisati velike uspehe te kreme.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto kreme Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nians. Pošljite Din 5.- v poštinih znamkah za poštino omot in druge stroške na naslov Hinko Maver i drug Odio 10-H, Zagreb, Praška ulica 6.

nikdar ne zaostanejo. Kdor le enkrat zaostane, ne doseže te listine, kajti on že pred dovršitvijo višje narodne šole izpolni 8letno obvezno šolanje in izstopi

Za Vaše dete in za Vas
lep praktičen voziček odličen šivalni stroj

Oboje dobite pri nas za majhen denar in proti ugodnim plačilnim pogojem.

S. REBOLJ & DRUG

šivalni stroji — kolesa — otroški vozički

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 13, Kolizej.

Za zimski sport

NIVEA-creme.

Posebno ob hladnih zimskih dnevih je potrebno Vaši koži, če hočete, da Vam ne bo razpokala in postala raskava, močnejše varstvo proti vremenskim vplivom. Natrite zatorej vsak večer, pa tudi podnevi, obraz in roke dobro z **Nivea-creme**. Potlej niti ostri in hladni zrak ne bo škodoval Vaši koži, ampak bo ostala nežna in prožna.

Odkod to delovanje? Od eucerita! Prav on dela Nivea-creme tako učinkovito.

iz šole. Kljub temu, da učenec uspešno dovrši en, dva ali tri razrede višje narodne šole, dobi ob izstopu iz šole (po 8 letih) le «Izpričevalo o dovršeni o s n o v n i šoli».

Ker pa dobe učenci izpričevala le po dovršeni osnovni in višji narodni šoli, t. j., če gre po sreči, vsaka štiri leta, učni uspeh se pa ocenjuje še vedno vsakega pol leta, so uvedene posebne knjižice za obveščanje staršev. Srednje šole imajo že več let take «Dačke knjižice», sedaj so pa uvedene že drugo leto slične «Knjižice za učence narodnih šol». Te knjižice se izdajajo vsako leto posebej ter vsebujejo polletno oceno ob koncu januarja in ob koncu šolskega leta. Te knjižice pa niso uradno veljavna listina.

Da omogoči tudi širšemu občinstvu uživanje značnega proizvoda Ovomaltine, je dala tvrdka dr. A. Wander d. d. v promet nov zavitek Ovomaltine pod imenom «zavitek za deco», ki se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah za ceno Din 7:25. To odločbo tvrdke dr. A. Wander pozdravljamo, ker smo prepričani, da je s tem omogočen dostop Ovomaltine v vsako hišo.

Velikonočna putka.

Tiste gospodinje, ki hočejo o Veliki noči napraviti dobro kurjo pečenko, morajo že februarja meseca pričeti s pravilno prehrano. Kokoš se hitro odebeli, če ji damo med ostalo hrano tudi nekaj pšeničnega kruha, ki ga namočimo v mleko namestu v vodi. S tako namočenim kruhom lahko kokoš tudi pitamo. Kokoš se bo hitro odebelila in zaradi užitega mleka postane meso posebno mehko in sočno.

Koliko dni valijo: race, kokoši, golobi in gosi?

Race valijo 28 do 33 dni. Golobi valijo 16 do 19 dni.
Kokoši valijo 21 dni. Gosi valijo 28 do 32 dni.

Žene! Matere! Poklicne in javne delavke!

Naš položaj se je močno izpremenil. Nič več ne zadostuje, da smo samo dobre gospodinje ter skrbne žene in matere, temveč današnje življenje terja od nas mnogo več. Poznati moramo tudi zunanje življenje, ki odločilno vpliva na naš obstoj ter odloča o usodi naših družin. Pot do tega spoznanja nam kaže izvrstna knjiga

Žena in socializem, katere avtor Avgust Bebel je izvrsten poznavalec vseh dogodkov, ki so v posameznih zgodovinskih dobah odločali o ženini usodi. Žena, ki bo prečitala to knjigo, bo spoznala mnogokaj, kar ji je bilo doslej nejasno. Knjiga je pisana nad vse zanimivo in kratkočasno.

Sedaj bo izšla ta knjiga tudi v slovenščini in bo veljala v prednaročilu samo 50 Din vezana in 44 Din broširana. Rok za naročbo je do 28. februarja 1935. Naroča se pri: «Ekonomska enota», Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

Cvetlice v stanovanju.

Soba, v kateri je okusno razvrščeni nekaj cvetličnih lončkov in nekaj vaz s cvetjem, ima zmerom poseben čar. Po teh rastlinah spoznamo značaje stanovalcev. Vsaka žena bi se morala naučiti pravilnega ravnanja s cveticami. Posebno bi morala poznati za vsako rastlino primerno posodo. Posamezni cvet terja visoko, vitko čašo; cvetoče veje pridejo le v trebušastem vrču do prave veljave. Poljske cvetlice so najlepše v glinasti posodi, nageljni in krizanteme pa sodijo edino v steklene vaze. Prostor, kamor postavimo cvetlice, izberemo po svojem okusu. Nikoli pa ne bi smela biti pogrnjena miza brez cvetic.

Človek in stroj. Po podatkih ameriških tehnikratov zmoro človek dnevno 0-1 konjske sile. Najnovejša in največja turbina pa sama zmoro 500.000 konjskih sil. Ako bi ta turbina obratovala dan in noč, bi opravila milijonkratno delo enega človeka. Štiri take turbine bi opravile isto

delo, ki bi ga opravili skupno vsi odrasli delavci Združenih ameriških držav. Motor je tedaj dober, če daje ob majni porabi surovln mnogo konjskih sil. Kadar žarnica gori, pretvarja električno energijo v svetlobo. Najgospodarnejša je tista žarnica, pri kateri izkazuje ta postopek pretvarjanja najmanjše izgube, torej žarnica, ki oddaja največ svetlobe, a troši najmanj učinka. Za presojo gospodarnosti žarnice torej ne zadostuje, če poznamo samo porabljeni učinek, marveč moramo tudi vedeti, koliko svetlobe smo dobili za porabljeni učinek. Žarnice Tungeram oddajajo do 20% več svetlobe, kar omogoča nitka, ki je zvita v dvojni vijaknici. Na ta način bistveno povečana gospodarnost je razvidna že ob nakupu, ker je svetlobna množina žarnice počana v mednarodnih dekalumenih, podatke v wattih pa je le dodatno naveden. Zato kupujemo le take žarnice, za katere podatke v dekalumenih že naprej jasno pove, da oddajajo več svetlobe in da so gospodarnije, kajti sicer ni mogoče presoditi kakovosti žarnice.

Če vas boli glava ali zob,

če imate migreno ali neuralgijo, vam olajša bolečine

Alconhen
Dr. Wander

Orig. škatlica s 6 cacheti Din 10—
1 kos 2—.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Oz. br. pod S Br. 17.429 z dne 3. oktobra 1932.

Naročilna za list s krojno prilogo in 5 gospodinjinskih knjig: za vse leto Din 105—, za pol leta Din 54—, za četrt leta Din 27—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5—; za Italijo Lit. 37—.
Posamezna številka Din 5—, krojna priloga Din 2—, gospodinjinska knjiga Din 30—.
Deset broširanih lepodelovnih knjig Din 100—, vezava Din 60—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67—, vezava Din 60—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnštvo Rija Podkrajškova.
Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/I.
Rokopisi se ne vračajo.
Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.
Predstavniki Miroslav Ambrožič.

Pri vsaki jedi, kjer je potrebna čebula, uporabljaj sedaj

Pristna pražena čebula, pripravljena za takojšnjo uporabo!

Lepo vezana knjiga

bodi kras knjižnice

v Vašem domu!

Take vezave,
od preprostih
do najfinejših,
Vam oskrbi

Knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/II.

Hollywoodske skrivnosti lepote

Mali triki, ki napravijo filmske zvezde lepše

Slavne filmske zvezde uporabljajo mnogo malih trikov v povečanje svoje lepote. Tako na primer lahko oči napravite čarobnejše, če z malo ščetko, namočeno v vazelin, gladite obrvi od sredine lica. Trepalnice pa postanejo daljše in temnejše, če jih dnevno češete s pomočjo vazelina od notranje strani na ven. Seveda, nos se ne sme nikdar niti malo svetiti. Zaradi tega dajejo tedaj

filmske zvezde prednost pudru, ki ne absorbira. Navadni puder prepreči svetlikanje samo za nekaj minut, ker absorbira naravno mast kože ter tvori mastno plast. Puder sam se sveti.

Kemiki pa so iznašli, da puder pomešan z malo količino pene smetane, ne absorbira. Izdelavo takega pudra je patentirala tvrdka Tokalon. Puder Tokalon ne more vsrkati naravne maščobe kože, kateri daje zaradi tega divno svežost in baržunast videz breskve. Na licu ostane petkrat dalje kakor navadni pudri, celo pri vetru, dežju in potenju. Puder Tokalon je edini puder, ki prepreči blestenje ves dan in ki se nikdar sam ne sveti.

Žalost, ki se zmanjšuje.

Domači prijatelj (vdovi):
— Ah, uboga gospa, kako ste pobiti od žalosti.

Vdova:

— Joj, to še ni nič, včeraj bi me bili morali videti.

Slabo se mu godi.

Ribničan prodaja suho robo.

«No, kako se vam godi?» ga vpraša znanec.

«Kakor kakšnemu bolniku», odvrne žalostno Ribničan. «Vsake tri ure po eno žlico...»

Velika tuba

NIVEA
PASTA ZA ZOBE

čudovita po okusu
neprekosljiva v učinku!

Vedno

si ga človek
iznova poželi ...

in vsak dan mu pripravi
novo veselje umivanja z
mehkim, nežno dišečim
milom Elida Favorit! Do-
vršeno lepa polt, zdrava,
čista koža — to je uspeh.
Ne more ga pogrešati no-
bena žena, ki hoče imeti
zares negovan videz!

MILO
ELIDA
Favorit